This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

DF
11
.A72

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1880 ΜΕΧΡΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1881.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΤΥΠΟΙΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

1881.

Grad
11980783
cclass
5/5/99

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1880 ΜΕΧΡΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1881.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

—

1881.

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῇ 18 Ἰανουαρίου 1881, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10η π. μ. συνῆλθον εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἑταῖροι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀθηνῶν Ἑταιρίας εἰς γενικὴν ἐπέτειον συνέλευσιν. Ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Σπυρ. Φιντικλῆς προσεφώνησεν αὐτούς, ὡς ἀποδημοῦντος τοῦ προέδρου Ἀλ. Κοντοσταύλου, καὶ προσεκάλεσε τὸν γραμματέα Στέφανον Κουμανούδην νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ ἔτει πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Παρελθὼν δὲ οὗτος ἀνέγνω τὰ ἑξῆς·

Κύριοι,

Περὶ τῶν ἑταίρων πρῶτον, τῶν παρεχόντων τὰ χρηματικὰ μέσα δι' ὧν τελοῦνται τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας, δίδομεν πληροφορίας τὰς ἑξῆς·

Κατὰ τὸ ἤδη παρελθὸν ἔτος ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Μητρῷον τῆς Ἑταιρίας πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἑταῖροι εἴκοσι καὶ εἷς. Τούτων κάτοικοι μὲν τῆς πρωτευούσης δώδεκα, τρεῖς δὲ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἓξ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Λυπηρὸν δὲ καθῆκον ἐκτελοῦντες ἀναφέρομεν καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἑταίρων ἀπέθαναν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἑπτά, ἐξ ὧν ἄξιος μάλιστα μνήμης διηνεκοῦς διά τε τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν καὶ δι' ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ὁ τῇ

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῇ 18 Ἰανουαρίου 1881, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10ῃ π. μ. συνῆλθον εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἑταῖροι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀθηνῶν Ἑταιρίας εἰς γενικὴν ἐπέτειον συνέλευσιν. Ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Σπυρ. Φιντικλῆς προσεφώνησεν αὐτούς, ὡς ἀποδημοῦντος τοῦ προέδρου Ἀλ. Κοντοσταύλου, καὶ προσεκάλεσε τὸν γραμματέα Στέφανον Κουμανούδην νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ ἔτει πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Παρελθὼν δὲ οὗτος ἀνέγνω τὰ ἑξῆς·

Κύριοι,

Περὶ τῶν ἑταίρων πρῶτον, τῶν παρεχόντων τὰ χρηματικὰ μέσα δι' ὧν τελοῦνται τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας, δίδομεν πληροφορίας τὰς ἑξῆς·

Κατὰ τὸ ἤδη παρελθὸν ἔτος ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Μητρῷον τῆς Ἑταιρίας πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἑ τ α ῖ ρ ο ι εἴκοσι καὶ εἷς. Τούτων κάτοικοι μὲν τῆς πρωτευούσης δώδεκα, τρεῖς δὲ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἓξ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Λυπηρὸν δὲ καθῆκον ἐκτελοῦντες ἀναφέρομεν καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἑταίρων ἀπέθαναν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἑπτά, ἐξ ὧν ἄξιος μάλιστα μνήμης διηνεκοῦς διά τε τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν καὶ δι' ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ὁ τῇ

τινῶν τῆς συνήθους τακτικῶν συνδρομῶν ἃς παρέσχον κοινά τινα ἢ ἑταῖροι καὶ ἕνεκα ἐκτάκτων τινῶν προσφορῶν, πρὸ πάντων δὲ ἕνεκα τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων καὶ τῶν ἐκ τοῦ λαχείου καὶ ἄλλων εἰσπράξεων, ὡς θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ ταμίου. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδραμόντων καὶ τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς ἑκάστου θέλουν κατὰ τὸ σύνηθες δημοσιευθῆ ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Ἐνταῦθα δ'ἐξαιρετικῶς ἀναφέρομεν τοὺς δόντας ἄνω τῶν 100 δραχμῶν. Εἶναι ὁ ἐν Πετρουπόλει Ἰω. Κοντογιαννάκης, δοὺς τὴν πρὸ ἐτῶν τακτικὴν συνδρομήν του, δρ. 560, ὁ ἐν Βιέννῃ Γεώργ. Ἀλ. Μαυροκορδάτος, δρ. 50 τακτικὴν καὶ ἔκτ. 448, καὶ ὁ ἐνταῦθα Γεώργ. Σουγδουρῆς, δρ. 112.

Ἐκ δὲ τῶν συνδραμόντων κοινῶν ἤτοι σωματείων πρωτεύει τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον, ὅπερ ὡς συνήθως προσήνεγκε δρ. χιλίας, μετ' αὐτὸ δὲ ἔρχονται δῆμοι τρεῖς, ὁ δῆμος Ἀθηναίων, δρ. 300, ὁ Ἑρμουπόλεως δρ. 200 καὶ ὁ Πειραιέων δρ. 100 καὶ οὐδεὶς ἄλλος οὐδὲ λεπτόν. Ἐκ δὲ τῶν ὀκτὼ ἱερῶν μονῶν αἱ ὁποῖαι ἐφέτος συνέδραμον, ἡ τῶν Ταξιαρχῶν ἐν Αἰγίῳ ἔδωκε δρ. 100, αἱ δὲ ἄλλαι ἑπτὰ μικρότερα μὲν ποσά, ἀλλ' εἶναι αἱ μόναι τακτικῶς συντρέχουσαι τῇ Ἑταιρίᾳ, οὖσαι σχεδὸν πᾶσαι ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ φιλαρχαίου ἐπισκόπου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δοσιθέου, ὅστις καὶ αὐτὸς συντρέχει καὶ τὰς μονὰς εἰς τοῦτο προτρέπει, ὡς καὶ πέρυσιν εἴπομεν.

Δὲν θὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐφέτος εἰς μεμψιμοίρους παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀπροθύμου τῶν ἑταίρων καὶ τῶν δήμων καὶ τῶν μονῶν εἰς χορηγίας πρὸς τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν, διότι καιρὸς παντὶ πράγματι. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἀποσιωπήσωμεν τὸ ὅτι ὅλως ἐκόπη διὰ τὸ π. ἔ. 1880 ἡ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους πρότερον διδομένη εἰς τὴν Ἑταιρίαν συνδρομή, ἐνῷ αἱ εἰς ἄλλας ἑταιρίας καὶ

σωματεῖα ὄχι. Τοῦτο ἄδικον, καὶ μάλιστα ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι μυριάδας δραχμῶν ἄνευ τόκου προκαταβάλλει ἡ Ἑταιρία ἡμῶν ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἔργα τῆς Ἑταιρίας ἀρχαιολογικὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους διεξήγαγε τὸ Συμβούλιον πολλὰ καὶ διάφορα καὶ ἱκανῶς δαπανηρά, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον ἔξω τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς διαφόρους τόπους τοῦ βασιλείου, δι' ὃ καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους τοὺς ἐνταῦθα νῦν συνηγμένους ἔμειναν ἀγνωστότερα. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ διαλάβωμεν, εἰ καὶ συντόμως, περὶ πάντων, ἵνα μὴ ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ἔτος ὑπῆρξεν ἄγονον ἀρχαιολογικῶς.

Ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς 17 Μαρτίου 1880 ἐπανέλαβε τὸ Συμβούλιον καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἕνα μῆνα τὴν νοτίως τοῦ Διπύλου ἀνασκαφήν, ἵνα ἀποκομίσῃ ὅσα ἀπὸ τοῦ προτέρου ἔτους εἶχον ἀπομείνει ὀλίγα χώματα ἐκτὸς τοῦ διπλοῦ ἐκεῖ περιβόλου τοῦ ἄστεως, προβῇ δὲ ὕστερον καὶ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἤτοι ἐσωτέρω περιβόλου ἐπὶ γηπέδου νεωστὶ τότε ἀγορασθέντος παρὰ τὴν Πειραϊκὴν ὁδόν. Ἡ ἀπ' αἰώνων συσσώρευσις τῶν χωμάτων εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἦτο μεγάλη, ἀποκομισθέντων δὲ αὐτῶν οὐδὲν κτίσμα ἄξιον λόγου εὑρέθη ἐν τῷ ἀνατολικωτέρῳ μέρει τοῦ γηπέδου, πλὴν τοίχων τινῶν κακοκτίστων ἀνηκόντων ἴσως τὸ πάλαι εἰς τὰ παραρτήματα καὶ τὰς αὐλὰς τοῦ λυχνοποιοῦ ἐκείνου, οὗ ἡ κάμινος ἔτι αὐτόθι σώζεται. Πρὸς αὐτῷ ὅμως τῷ ἐσωτέρῳ περιβόλῳ εὑρέθη ἔσωθεν ἓν ἐπίμηκες πρόσκτισμα μετὰ βαθμίδων, ὅπερ πιθανῶς θὰ ἐχρησίμευέ ποτε ἵνα ἀναβαίνοντες οἱ φρουροὶ περιθέωσι τὰς ἐπάλξεις χωροῦντες πρὸς τὴν ἐκεῖ πυλίδα· βαθμίδες δὲ καὶ ἄλλαι ἐφάνησαν, λελαξευμέναι αὗται ἐν τῇ πέτρᾳ, τῇ πρὸς τῷ νοτιωτάτῳ ἄκρῳ τοῦ τείχους τούτου ἀποτόμως ὑψουμένῃ καὶ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς ἄλλας ὁμοίας ἔξωθεν

ὡσαύτως ἐπὶ τῆς πέτρας ([1]). Ταῦτα εἶναι τὸ ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης οὐσιῶδες κέρδος, ὅπερ προσηκόντως θέλει ἐκτιμηθῆ τότε ὅταν ἀρχαιολόγος τις ἴδμων τῆς ὀχυρωματικῆς τῶν ἀρχαίων ἐξετάσῃ τὸ σύνολον τῶν ἀπὸ ἐτῶν ἀποκεκαλυμμένων τούτων ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τειχῶν, διδακτικωτάτων ὄντως διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως. Τοῦτο καὶ πέρυσιν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ηὐχήθημεν. Ἀλλὰ πότε θέλει γίνει; Ὄχι πρὶν ἢ οἱ πέριξ τόποι ὅλοι προσκτηθῶσι τῷ δημοσίῳ, ἀρθῶσι δ' ἐκεῖθεν οἱ τοῦ φωταερίου ἀγωγοὶ σωλῆνες, (περὶ ὧν τοσάκις τόσα εἴπομεν ματαίως) καὶ τελειώσῃ ἡ ἀνακάθαρσις τῶν τόπων, ὅτε θέλει εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ περίφραξις αὐτῶν ἡ χάριν καθαριότητος ἀναγκαία καὶ ἵνα μὴ ἐμπίπτωσιν εἰς αὐτοὺς ζῷα ἢ ἄνθρωποι. Νῦν δὲ ἀδυνατοῦν νὰ ποιήσῃ ταῦτα τὸ Συμβούλιον ἀπεχώρησεν ἀθύμως τοῦ τόπου τούτου. Ἄλλο τι σήμερον νὰ προσθέσωμεν δὲν εἶναι χρεία, εἰμὴ νὰ καταλέξωμεν ἁπλῶς ὅσα σποράδην ἐν τοῖς χώμασιν ἀρχαῖα εὑρέθησαν, ὅπως ἐποιήσαμεν καὶ πέρυσι καὶ προπέρυσι, διότι πλείονος λόγου δὲν εἶναι ἄξια, πλὴν μιᾶς εὐμεγέθους στήλης ἐπιτυμβίας, ἐχούσης ἀναγλύπτους ὑδρίας καὶ ἐπ' αὐτῶν παραστάσεις, ἐκ τῶν καλῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ὅμως ἔξωθεν τῶν τειχῶν τοῦ περιβόλου εὑρέθη ὡς κάλυμμα ὑδραγωγείου, ὅπως καὶ ἄλλαι ἓξ στῆλαι ἢ κιονίσκοι ἐπιτύμβιοι, ἄλλως κοινοί, ὡσαύτως ἔξω εὑρέθησαν.

Εἶναι τὰ καταλεκτέα τάδε·

([1]) Ταῦτα πάντα μετὰ καὶ μιᾶς δεξαμενῆς κεραμοκτίστου ἤδη ἐχαράχθησαν ἐν τῷ σχεδίῳ τῷ προστεθέντι εἰς τὰ πρὸ ἓξ μηνῶν ἐκδοθέντα τελευταῖα πρακτικὰ τῆς Ἑταιρίας, ἐμνημονεύθησαν δὲ καὶ βραχέως ἐκεῖ ἔν τινι σημειώσει, σελ. 9.

σωματεῖα ὄχι. Τοῦτο ἄδικον, καὶ μάλιστα ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι μυριάδας δραχμῶν ἄνευ τόκου προκαταβάλλει ἡ Ἑταιρία ἡμῶν ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἔργα τῆς Ἑταιρίας ἀρχαιολογικὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους διεξήγαγε τὸ Συμβούλιον πολλὰ καὶ διάφορα καὶ ἱκανῶς δαπανηρά, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον ἔξω τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς διαφόρους τόπους τοῦ βασιλείου, δι' ὃ καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους τοὺς ἐνταῦθα νῦν συνηγμένους ἔμειναν ἀγνωστότερα. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ διαλάβωμεν, εἰ καὶ συντόμως, περὶ πάντων, ἵνα μὴ ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ἔτος ὑπῆρξεν ἄγονον ἀρχαιολογικῶς.

Ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς 17 Μαρτίου 1880 ἐπανέλαβε τὸ Συμβούλιον καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἕνα μῆνα τὴν νοτίως τοῦ Διπύλου ἀνασκαφήν, ἵνα ἀποκομίσῃ ὅσα ἀπὸ τοῦ προτέρου ἔτους εἶχον ἀπομείνει ὀλίγα χώματα ἐκτὸς τοῦ διπλοῦ ἐκεῖ περιβόλου τοῦ ἄστεως, προβῇ δὲ ὕστερον καὶ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἤτοι ἐσωτέρου περιβόλου ἐπὶ γηπέδου νεωστὶ τότε ἀγορασθέντος παρὰ τὴν Πειραϊκὴν ὁδόν. Ἡ ἀπ' αἰώνων συσσώρευσις τῶν χωμάτων εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἦτο μεγάλη, ἀποκομισθέντων δὲ αὐτῶν οὐδὲν κτίσμα ἄξιον λόγου εὑρέθη ἐν τῷ ἀνατολικωτέρῳ μέρει τοῦ γηπέδου, πλὴν τοίχων τινῶν κακοκτίστων ἀνηκόντων ἴσως τὸ πάλαι εἰς τὰ παραρτήματα καὶ τὰς αὐλὰς τοῦ λυχνοποιοῦ ἐκείνου, οὗ ἡ κάμινος ἔτι αὐτόθι σώζεται. Πρὸς αὐτῷ ὅμως τῷ ἐσωτέρῳ περιβόλῳ εὑρέθη ἔσωθεν ἓν ἐπίμηκες πρόσκτισμα μετὰ βαθμίδων, ὅπερ πιθανῶς θὰ ἐχρησίμευέ ποτε ἵνα ἀναβαίνοντες οἱ φρουροὶ περιθέωσι τὰς ἐπάλξεις χωροῦντες πρὸς τὴν ἐκεῖ πυλίδα· βαθμίδες δὲ καὶ ἄλλαι ἐφάνησαν, λελαξευμέναι αὗται ἐν τῇ πέτρᾳ, τῇ πρὸς τῷ νοτιωτάτῳ ἄκρῳ τοῦ τείχους τούτου ἀποτόμως ὑψουμένῃ καὶ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς ἄλλας ὁμοίας ἔξωθεν

σχίζουσι καθέτως τὰ τοῦ περιβόλου τοῦ ἄστεος διπλᾶ τείχη, πρέπει δέ ποτε ἐντελῶς νὰ καθαιρεθῶσιν, ὡς μεταγενέστεροι καὶ κακόμορφοι, εἶχον παρατηρηθῆ πρὸ πολλοῦ ἐνῳκοδομημένοι σποράδην καὶ λίθοι τινὲς εὐμεγέθεις πώρινοι λελαξευμένοι ἐπιμελῶς ὡς τμήματα κύκλου τινὸς μεγάλου. Τούτους ὄντας τὸν ἀριθμὸν 12 ἐξηγάγομεν ἐκ τῶν τοίχων, καί, ἵνα φανῇ, ὡς πόσην ἆρά γε εἶχε διάμετρον τὸ ποτὲ ἐξ αὐτῶν σχηματιζόμενον κυκλοφερὲς κτίσμα, ἐθέσαμεν πλησίον ἀλλήλων ἐν κυκλικῷ σχήματι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ πρὸ τῶν δύο δημοσίων μνημάτων τοῦ προξένου Σηλυβρίας καὶ τῶν Κερκύρας πρέσβεων.

Ἄς μὴ ἀπατῶνται λοιπὸν οἱ τὴν νεκρόπολιν ἐπισκεπτόμενοι καὶ δρῶντες νῦν τὸν κύκλον ἐκεῖνον, ἀλλ᾽ ἃς ἠξεύρωσιν, ὅτι ἐσχηματίσθη παρ᾽ ἡμῶν μόνον πρὸς θεραπείαν στιγμιαίως κινηθείσης περιεργείας, ἥτις ὅμως εἶχε τὸν λόγον της, διότι οἱ διευθύνοντες τὰς ἀνασκαφὰς ἀνέκαθεν, καθὼς ὁ μακαρίτης Παπαδάκης καὶ ἄλλοι, ἦσαν ἐν ἀπορίᾳ πολὺν χρόνον, ἀναζητοῦντες ἐν τοῖς πέριξ καὶ μὴ εὑρίσκοντες οὐδενὸς κυκλοτεροῦς πύργου τῶν τειχῶν ἢ κυκλοτεροῦς τινὸς ἐπιταφίου μνήματος θεμέλια, ἐξ οὗ καταστραφέντος νὰ ἐλήφθησαν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος λίθοι. Μόνον ἐν τῷ ἐπιφανεῖ μνήματι τοῦ ἱππέως Δεξίλεω, τῷ ἔχοντι σχῆμα τεταρτοκυκλίου, σώζονται εἷς ἢ δύο τοιοῦτοι λίθοι, οἵτινες ὅμως κατὰ τὰς διαστάσεις διαφέρουσι οὐκ ὀλίγον τῶν προειρημένων δώδεκα· ὥστε ἡ ἀπορία μένει.

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῶν δύο ἐν Πειραιεῖ θεάτρων, γενομένην τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐγίνετο ἐκεῖ ῥυμοτομία τις κατὰ τὸν δυτικὸν μυχὸν τοῦ Πασιᾶ λιμανίου (Ζέας) καὶ ἰδίως κατὰ τὴν θέσιν τὴν κοινῶς καλουμένην Φραγκοκκλήσια, ἔνθα πρὸ πολλοῦ ἐφαίνοντο κατακείμενοι σπόνδυλοι κιόνων πώρινοι καὶ ἄλλοι ἀρχαίας οἰκοδομῆς λίθοι καὶ θεμέλια σαφῆ διεκρίνοντο κόγχης ἐκ-

κλησίας, πιθανῶς Βυζαντινῆς. Παρακολουθήσας τὰς ἐργασίας τῶν ῥυμοτομούντων ὁ τοῦ ἐν Πειραιεῖ γυμνασίου καθηγητὴς Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης διέγνω, ὅτι θεάτρου τινὸς θεμέλια ἤρχισαν ἐκεῖ φαινόμενα, (ὅπερ τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων τοπογράφων, ἐδέχοντο ὅτι ὑπῆρχέ ποτε αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ ἠρνοῦντο), καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἴς τε τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν Γενικὴν ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων. Ὅθεν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας ἐπιλαβόμενον τοῦ ἔργου τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως δι' ἀνασκαφῆς τακτικῆς ἀνέθεσε τὴν ἐπιστασίαν εἰς τὸν διδάκτορα Δημ. Φίλιον, περὶ οὗ ἔσται κατόπιν λόγος. Ἀλλ' ἡ ἀνασκαφὴ ἀνέδειξε μόνον τὰ δύο περίπου τρίτα τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου καὶ μέρη τῆς ὀρχήστρας καὶ τὰ τῆς σκηνῆς θεμέλια, τὸ δὲ ἄλλο μέρος ὄχι· διότι συνέβη ἐνταῦθα ὅ,τι πάντοτε συμβαίνει εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἡμῶν ἐπιχειρήσεις. Προχωροῦσι τὰ ἔργα μόνον καθ' ὅσον τύχωσιν ὄντες ἐπιεικεῖς τινες οἱ ἰδιοκτῆται τῶν γηπέδων, ἐφ' ὧν τὰ ἀρχαῖα κτίσματα, ὅταν δέ τις τύχῃ ὢν δυστροπώτερος, κωλύονται ἐπὶ δεκαετηρίδας καὶ χρεία παρίσταται ἐξωνήσεως τῶν γηπέδων, ἥτις εἰς πολλὰ προσκόπτει ἐμπόδια ἕνεκα ἐλλείψεως καταλλήλου περὶ τούτου νομοθετήματος. Τὸ Συμβούλιον δὲ τῆς Ἑταιρίας ποιῆσαν τὰς δεούσας παραστάσεις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας εἰς ταύτην τὴν περίστασιν καὶ ἀπαιτῆσαν καὶ τὴν τοῦ δήμου Πειραιῶς ἐπικουρίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου ἐφ' οὗ τὸ θέατρον, ἔκρινε καλόν, ἕως οὗ ἐξομαλυνθῇ ἡ ὑπόθεσις, νὰ μὴ ἀργήσῃ ἐν τῷ μεταξύ, ἀλλὰ νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τῆς τοῦ ἄλλου ἐν Πειραιεῖ θεάτρου ἀνασκαφῆς, τοῦ πρὸς τῇ βορειοδυτικῇ ἄκρᾳ τοῦ λόφου Μουνυχίας, οὗ ἡ θέσις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐγνωρίζετο καὶ ὡμολογεῖτο. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀφοῦ ἐπὶ ποσὸν ἐπροχώρησαν αἱ ἐργασίαι καὶ ἐφάνησαν τὰ περὶ τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ κοῖλον, τὰ αὐτὰ κωλύματα παρ'

σχίζουσι καθέτως τὰ τοῦ περιβόλου τοῦ ἄστεος διπλᾶ τείχη, πρέπει δέ ποτε ἐντελῶς νὰ καθαιρεθῶσιν, ὡς μεταγενέστεροι καὶ κακόμορφοι, εἶχον παρατηρηθῆ πρὸ πολλοῦ ἐνῳκοδομημένοι σποράδην καὶ λίθοι τινὲς εὐμεγέθεις πώρινοι λελαξευμένοι ἐπιμελῶς ὡς τμήματα κύκλου τινὸς μεγάλου. Τούτους ὄντας τὸν ἀριθμὸν 12 ἐξηγάγομεν ἐκ τῶν τοίχων, καί, ἵνα φανῇ, ὡς πόσην ἆρά γε εἶχε διάμετρον τὸ ποτὲ ἐξ αὐτῶν σχηματιζόμενον κυκλοφερὲς κτίσμα, ἐθέσαμεν πλησίον ἀλλήλων ἐν κυκλικῷ σχήματι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ πρὸ τῶν δύο δημοσίων μνημάτων τοῦ προξένου Σηλυβρίας καὶ τῶν Κερκύρας πρέσβεων.

Ἂς μὴ ἀπατῶνται λοιπὸν οἱ τὴν νεκρόπολιν ἐπισκεπτόμενοι καὶ δρῶντες νῦν τὸν κύκλον ἐκεῖνον, ἀλλ' ἂς ἠξεύρωσιν, ὅτι ἐσχηματίσθη παρ' ἡμῶν μόνον πρὸς θεραπείαν στιγμιαίως κινηθείσης περιεργείας, ἥτις ὅμως εἶχε τὸν λόγον της, διότι οἱ διευθύνοντες τὰς ἀνασκαφὰς ἀνέκαθεν, καθὼς ὁ μακαρίτης Παπαδάκης καὶ ἄλλοι, ἦσαν ἐν ἀπορίᾳ πολὺν χρόνον, ἀναζητοῦντες ἐν τοῖς πέριξ καὶ μὴ εὑρίσκοντες οὐδενὸς κυκλοτεροῦς πύργου τῶν τειχῶν ἢ κυκλοτεροῦς τινὸς ἐπιταφίου μνήματος θεμέλια, ἐξ οὗ καταστραφέντος νὰ ἐλήφθησαν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος λίθοι. Μόνον ἐν τῷ ἐπιφανεῖ μνήματι τοῦ ἱππέως Δεξίλεω, τῷ ἔχοντι σχῆμα τεταρτοκυκλίου, σώζονται εἷς ἢ δύο τοιοῦτοι λίθοι, οἵτινες ὅμως κατὰ τὰς διαστάσεις διαφέρουσι οὐκ ὀλίγον τῶν προειρημένων δώδεκα· ὥστε ἡ ἀπορία μένει.

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῶν δύο ἐν Πειραιεῖ θεάτρων, γενομένην τὸ ἔτος τοῦτο. Ἐγίνετο ἐκεῖ ῥυμοτομία τις κατὰ τὸν δυτικὸν μυχὸν τοῦ Πασιᾶ λιμανίου (Ζέας) καὶ ἰδίως κατὰ τὴν θέσιν τὴν κοινῶς καλουμένην Φραγκοκκλήσια, ἔνθα πρὸ πολλοῦ ἐφαίνοντο κατακείμενοι σπόνδυλοι κιόνων πώρινοι καὶ ἄλλοι ἀρχαίας οἰκοδομῆς λίθοι καὶ θεμέλια σαφῆ διεκρίνοντο κόγχης ἐκ-

κλησίας, πιθανῶς Βυζαντινῆς. Παρακολουθήσας τὰς ἐργασίας τῶν ῥυμοτομούντων ὁ τοῦ ἐν Πειραιεῖ γυμνασίου καθηγητὴς Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης διέγνω, ὅτι θεάτρου τινὰς θεμέλια ἤρχισαν ἐκεῖ φαινόμενα, (ὅπερ τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων τοπογράφων, ἐδέχοντο ὅτι ὑπῆρχέ ποτε αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ ἠρνοῦντο), καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἴς τε τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν Γενικὴν ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων. Ὅθεν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας ἐπιλαβόμενον τοῦ ἔργου τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως δι' ἀνασκαφῆς τακτικῆς ἀνέθεσε τὴν ἐπιστασίαν εἰς τὸν διδάκτορα Δημ. Φίλιον, περὶ οὗ ἔσται κατόπιν λόγος. Ἀλλ' ἡ ἀνασκαφὴ ἀνέδειξε μόνον τὰ δύο περίπου τρίτα τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου καὶ μέρη τῆς ὀρχήστρας καὶ τὰ τῆς σκηνῆς θεμέλια, τὸ δὲ ἄλλο μέρος ὄχι· διότι συνέβη ἐνταῦθα ὅ,τι πάντοτε συμβαίνει εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἡμῶν ἐπιχειρήσεις. Προχωροῦσι τὰ ἔργα μόνον καθ' ὅσον τύχωσιν ὄντες ἐπιεικεῖς τινες οἱ ἰδιοκτῆται τῶν γηπέδων, ἐφ' ὧν τὰ ἀρχαῖα κτίσματα, ὅταν δέ τις τύχῃ ὢν δυστροπώτερος,κωλύονται ἐπὶ δεκαετηρίδας καὶ χρεία παρίσταται ἐξωνήσεως τῶν γηπέδων, ἥτις εἰς πολλὰ προσκόπτει ἐμπόδια ἕνεκα ἐλλείψεως καταλλήλου περὶ τούτου νομοθετήματος. Τὸ Συμβούλιον δὲ τῆς Ἑταιρίας ποιῆσαν τὰς δεούσας παραστάσεις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας εἰς ταύτην τὴν περίστασιν καὶ ἀπαιτῆσαν καὶ τὴν τοῦ δήμου Πειραιῶς ἐπικουρίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου ἐφ' οὗ τὸ θέατρον, ἔκρινε καλόν, ἕως οὗ ἐξομαλυνθῇ ἡ ὑπόθεσις, νὰ μὴ ἀργήσῃ ἐν τῷ μεταξύ, ἀλλὰ νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τῆς τοῦ ἄλλου ἐν Πειραιεῖ θεάτρου ἀνασκαφῆς, τοῦ πρὸς τῇ βορειοδυτικῇ ἄκρᾳ τοῦ λόφου Μουνυχίας, οὗ ἡ θέσις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐγνωρίζετο καὶ ὡμολογεῖτο. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀφοῦ ἐπὶ ποσὸν ἐπροχώρησαν αἱ ἐργασίαι καὶ ἐφάνησαν τὰ περὶ τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ κοῖλον, τὰ αὐτὰ κωλύματα παρ'

ἰδιωτῶν προέκυψαν, καὶ ἐνῷ τὸ Συμβούλιον ἤθελεν ἀμφοτέρων τῶν θεάτρων τὰ σχέδια νὰ κατασκευάσῃ καὶ ἐκδώσῃ, δὲν ἐπρόφθασεν εἰμὴ τὸ τοῦ ἑνὸς τοῦ ἐπὶ τῇ Ζέᾳ μόνον νὰ συντελέσῃ, διότι ὁ θερμουργότερος ἰδιοκτήτης τοῦ γηπέδου ἐφ' οὗ τὸ ἄλλο τὸ ἐπὶ τῇ Μουνυχίᾳ, προλαβὼν κατεκάλυψε πάλιν πολὺ μέρος τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου, μεθ' ὃ τὸ Συμβούλιον ἐκ δευτέρου ἀνηνέχθη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ περιμένει μέχρι τοῦδε νὰ ἴδῃ τι ἐνεργούμενον. Νομίζει δέ,ὅτι ἔργον φιλοτιμίας εἶναι διὰ τὸν ὁσημέραι προκόπτοντα καὶ εὐδαιμονοῦντα δῆμον τοῦ Πειραιῶς νὰ ἀντιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως ἐρρωμένως, ἵνα ἔχῃ τὸν ἔπαινον πάντων τῶν φιλαρχαίων, ὅτι περιέσωσε τοὐλάχιστον ταῦτα τὰ δύο θέατρα, ἀφοῦ ἐκ τῶν ἄλλων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος τὰ μὲν πρὸ αἰώνων ἠφανίσθησαν, τὰ δέ, ὡς μὴ ὤφελε, καὶ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας, τί λέγομεν; καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους ἔτι μῆνας μεγάλως ἔπαθον ἐξ ἀπρονοησίας τῶν ἀρχῶν.

Τοσαῦτα μὲν ἡμεῖς συντόμως. Ὁ δὲ Δ. Φίλιος ὑπέβαλεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας λεπτομερῆ ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τῶν δύο τούτων θεάτρων, προσθεὶς καὶ ἱστορικήν τινα περὶ αὐτῶν ἔρευναν, ἥτις θέλει περιληφθῇ ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ταύτῃ ὅταν τυπωθῇ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ ἑτέρου τῶν θεάτρων.

Ἄλλη ὀλιγοήμερος ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο ἐν Ῥαμνοῦντι τῆς Ἀττικῆς τὸν μῆνα Αὔγουστον ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ αὐτοῦ Δ. Φιλίου, συνεποπτεύσαντος καὶ τοῦ ἀντιπροέδρου ἡμῶν τὰ ἔργα ἐπί τινας ἡμέρας. Ὁ ἀντιπρόεδρος δηλ. εἶχεν ἐκεῖ πρὸ ἔτους παρατηρήσει ἐν τῷ φρουρίῳ τέσσαρας θρόνους μαρμαρίνους ἐνεπιγράφους, κεχωσμένους ἐν τῇ γῇ καὶ νῦν ἐπρόκειτο νὰ ἐρευνηθῇ μὲν ὁ τόπος ἐκεῖνος διὰ σκαφῆς, νὰ καθαρισθῶσι δὲ καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Νεμέσεως καὶ τοῦ σηκοῦ τῆς Θέ-

τῆς δαπάνης καὶ ἀφοῦ ἐνεκρίθη, ἐξετέλεσαν τὸ ἔργον καθ' ἃς ἔλαβον ὁδηγίας. Ἡ δαπάνη ἀνέβη εἰς δρ. 1937:65.

Ἀνακοινοῦμεν τοῖς ἑταίροις καὶ τάδε·

Τὸν μῆνα Αὔγουστον εἶχεν ἀγοράσει τὸ Συμβούλιον ἀγγεῖά τινα πήλινα λίαν ἀρχαϊκὰ καὶ ὁμοιάζοντα τοῖς ἐκ Μυκηνῶν καὶ Ναυπλίας, ὁ δὲ πωλήσας αὐτὰ ἔλεγεν, ὅτι εὑρέθησαν ἐν τάφοις κειμένοις κατὰ τὴν θέσιν Ἀ λ υ κ ή ν, τὴν μεταξὺ Τραχώνων καὶ Βάρης τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὅτι εἶναι ἐκεῖ καὶ ἄλλοι τάφοι ἔχοντες στενὸν καὶ ἐπιμήκη πρὸς τὰ ἔσω δρόμον, ὡς οἱ ἐν Σπάτᾳ καὶ Ναυπλίᾳ καὶ Μενιδίῳ. Ἐκ τούτου ἐκρίθη καλὸν νὰ γίνῃ τις ἐκεῖ περαιτέρω ἔρευνα παρὰ τῆς Ἑταιρίας. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας πληροφορηθὲν ταῦτα ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Συνεννοηθεὶς δὲ ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρίας μετὰ τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπῆλθεν εἰς Ἀλυκὴν μετὰ τοῦ Δ. Φιλίου καὶ τοῦ ἀρχαιοπράτου ὡς καταδείκτου καὶ ὁδηγοῦ. Εἴδαμεν, ὅτι ἡ θέσις εἶναι ἐντὸς τοῦ δυτικοβορείου χείλους τῆς ἁλυκῆς, οὖσα ὅλως ἐπίπεδος, καὶ ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ παρὰ τῶν τυμβωρύχων εἶχε γίνει οὐ καλῶς ἅτε λαθραίως καὶ σπευστικῶς, καὶ ἐκ τούτου ἦτο δύσκολος ἡ διάγνωσις τοῦ ἀκριβοῦς σχήματος τῶν τάφων. Ὅμως δὲ ἐπείσθημεν ἱκανῶς, ὅτι δρόμους ἐπιμήκεις ἐν τῇ γῇ ἐσκαμμένους εἶχον τὰ ταφεῖα, θύραν δὲ ἢ κτίσμα ἄλλο οὐδὲν διεκρίναμεν. Πλησίον τῶν συληθέντων τάφων εἶπεν ἡμῖν ὁ ἀρχαιοπράτης, ὅτι διαγινώσκει τὴν ὕπαρξιν καὶ ἄλλων τάφων ἀθίκτων, ὡς ἐκ τῆς ποιότητος καὶ τοῦ χρώματος τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, ὅπερ ἐγὼ ἁπλῶς ἐπίστευσα, ἅτε τῆς ἐπιφανείας ταύτης οὔσης αὐτόθι ὅλως ὁμαλῆς καὶ οὐδὲν ἐκφανὲς ἐχούσης σημεῖον. Ἀλλ' ὁμολογητέον, ὅτι οἱ τυμβωρύχοι εἶναι πολὺ ἡμῶν ἐμπειρότεροι ἐν τῇ διαγνώσει τῶν τόπων καὶ θυμοσοφώτεροι. Καὶ ἠθελήσαμεν μὲν δὲν ἠδυνήθημεν δὲ νὰ κάμωμεν αὐτοῦ

Σουνίου ἀκρωτηρίου ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, οὗ εἶχε πέσει ἐν μηνὶ Μαρτίῳ τοῦ 1880 κατά τινα θυελλώδη νύκτα εἷς τῶν κιόνων τῆς νοτίου πλευρᾶς, ὁ προτελευταῖος τῶν πρὸς δυσμάς, συμπαρασύρας καὶ δύο δοκοὺς τοῦ ἄνωθεν ἐπιστυλίου. Τρεῖς τοῦ Συμβουλίου ὁ ἀντιπρόεδρος, ὁ γραμματεὺς καὶ ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ κράτους ἀπῆλθον ἐκεῖσε ἐπὶ πλοίου δημοσίου, παραλαβόντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ δύο ἐμπείρους τέκτονας, ἵνα ἴδωσι τί τὸ ποιητέον. Ἐπείσθησαν δέ, ὅτι δυνατὴ ἦτο ἡ συναρμογὴ καὶ ἀνόρθωσις τοῦ καταπεσόντος καὶ διαλυθέντος εἰς τὰ ἐξ ὧν συνίστατο τύμπανα κίονος, ἔτι δὲ οὐ μόνον ἡ κατὰ χώραν τὴν οἰκείαν ἐπίθεσις τῶν δύο τοῦ ἐπιστυλίου δοκῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθέτησις τῶν ἄλλων, αἵτινες εἶχον ἀπὸ καιροῦ παρεκκλίνει τῆς εὐθείας γραμμῆς. Πρὸς τούτοις ἐθεώρησαν οἱ σύμβουλοι καλὸν ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ ναοῦ κατακειμένων ὀγκωδῶν μαρμάρων δύο ἢ τρία τετραγώνου σχήματος τὰ ἀναγνωρισθέντα ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν τοῦ σηκοῦ παραστάδα νὰ ἐπιτεθῶσιν ἐπὶ τοῦ κατωτάτω δόμου τῆς παραστάδος ταύτης, ἐν τῇ θέσει τῇ ἀρχῆθεν εὑρισκομένου καὶ τελευταῖον νὰ ὑποστηριχθῶσιν οἰκοδομικῶς δύο μέρη τοῦ μαρμαρίνου ἐδάφους τοῦ ὑπὸ τοὺς κίονας. Περὶ τούτων ἁπάντων συνεννοηθέντες οἱ σύμβουλοι μετὰ τῶν τεκτόνων ἐπέστρεψαν εἰς Ἀθήνας, ἀφοῦ προσέσχον ἐπὶ βραχὺ καὶ εἰς τὸν ὅρμον τοῦ ἁγ. Νικολάου καὶ παρέλαβον ἐκεῖθεν δύο τῶν παλαιοτάτων τῆς Ἀττικῆς ἐπιτυμβίων ἐπιγραφῶν, τὴν τοῦ Ἐπικλέους παιδὸς Δαμασιστράτου καὶ τὴν τοῦ Ἱπποστράτου καὶ ἐκόμισαν εἰς Ἀθήνας, ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον μένουσαι ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἀφύλακτοι φθείρωνται ὑπὸ τῶν ἀναγώγων διαβατῶν. Οἱ τέκτονες ὕστερον καὶ δεύτερον ἀπῆλθον ἐκεῖσε, ἐμελέτησαν εἰδικώτερον τὰ τῆς ἐπιχειρητέας ἐπισκευῆς, ὑπέβαλον ἡμῖν προϋπολογισμὸν

τῆς δαπάνης καὶ ἀφοῦ ἐνεκρίθη, ἐξετέλεσαν τὸ ἔργον καθ' ἃς ἔλαβον ὁδηγίας. Ἡ δαπάνη ἀνέβη εἰς δρ. 1937:65.

Ἀνακοινοῦμεν τοῖς ἑταίροις καὶ τάδε·

Τὸν μῆνα Αὔγουστον εἶχεν ἀγοράσει τὸ Συμβούλιον ἀγγεῖά τινα πήλινα λίαν ἀρχαϊκὰ καὶ ὁμοιάζοντα τοῖς ἐκ Μυκηνῶν καὶ Ναυπλίας, ὁ δὲ πωλήσας αὐτὰ ἔλεγεν, ὅτι εὑρέθησαν ἐν τάφοις κειμένοις κατὰ τὴν θέσιν Ἀλυκήν, τὴν μεταξὺ Τραχώνων καὶ Βάρης τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὅτι εἶναι ἐκεῖ καὶ ἄλλοι τάφοι ἔχοντες στενὸν καὶ ἐπιμήκη πρὸς τὰ ἔσω δρόμον, ὡς οἱ ἐν Σπάτᾳ καὶ Ναυπλίᾳ καὶ Μενιδίῳ. Ἐκ τούτου ἐκρίθη καλὸν νὰ γίνῃ τις ἐκεῖ περαιτέρω ἔρευνα παρὰ τῆς Ἑταιρίας. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας πληροφορηθὲν ταῦτα ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Συνεννοηθεὶς δὲ ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρίας μετὰ τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπῆλθεν εἰς Ἀλυκὴν μετὰ τοῦ Δ. Φιλίου καὶ τοῦ ἀρχαιοπράτου ὡς καταδείκτου καὶ ὁδηγοῦ. Εἴδαμεν, ὅτι ἡ θέσις εἶναι ἐντὸς τοῦ δυτικοβορείου χείλους τῆς ἁλυκῆς, οὖσα ὅλως ἐπίπεδος, καὶ ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ παρὰ τῶν τυμβωρύχων εἶχε γίνει οὐ καλῶς ἅτε λαθραίως καὶ σπευστικῶς, καὶ ἐκ τούτου ἦτο δύσκολος ἡ διάγνωσις τοῦ ἀκριβοῦς σχήματος τῶν τάφων. Ὅμως δὲ ἐπείσθημεν ἱκανῶς, ὅτι δρόμους ἐπιμήκεις ἐν τῇ γῇ ἐσκαμμένους εἶχον τὰ ταφεῖα, θύραν δὲ ἢ κτίσμα ἄλλο οὐδὲν διεκρίναμεν. Πλησίον τῶν συληθέντων τάφων εἶπεν ἡμῖν ὁ ἀρχαιοπράτης, ὅτι διαγινώσκει τὴν ὕπαρξιν καὶ ἄλλων τάφων ἀθίκτων, ὡς ἐκ τῆς ποιότητος καὶ τοῦ χρώματος τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, ὅπερ ἐγὼ ἁπλῶς ἐπίστευσα, ἅτε τῆς ἐπιφανείας ταύτης οὔσης αὐτόθι ὅλως ὁμαλῆς καὶ οὐδὲν ἐκφανὲς ἐχούσης σημεῖον. Ἀλλ' ὁμολογητέον, ὅτι οἱ τυμβωρύχοι εἶναι πολὺ ἡμῶν ἐμπειρότεροι ἐν τῇ διαγνώσει τῶν τόπων καὶ θυμοσοφώτεροι. Καὶ ἠθελήσαμεν μὲν δὲν ἠδυνήθημεν δὲ νὰ κάμωμεν αὐτοῦ

ἀποπειρατήριόν τινα σκαφήν· διότι ὁ ἐπιστατήσων Δ. Φίλιος ἤθελε μεγάλως δυσκολευθῇ νὰ διαμείνῃ ἡμέρας τινὰς ἐν τόπῳ ὅλως ἀκατοικήτῳ, ἐν δὲ τῷ νάρθηκι τῆς αὐτοῦ που πλησίον ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Νικολάου δὲν τῷ ἐσυγχωρήθη νὰ διανυκτερεύῃ, διότι ὁ τόπος εἶναι κοινὸς διὰ πάντας τοὺς κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἐνιαυτοῦ κυνηγούς, καὶ οὕτω παρῃτήσαμεν τὴν ἐπιχείρησιν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀμεληθῇ τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῦ μέλλοντος Συμβουλίου.

Ἐν δὲ Χαιρωνείᾳ τῆς Βοιωτίας ἐξηκολούθησαν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας τοῦ ἔτους αἱ ἐργασίαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ πρὸς ἀνίδρυσιν τοῦ πασιγνώστου μεγάλου λέοντος (*), ὡς εἶχεν ἀποφασίσει τὸ Συμβούλιον τῇ 27 Ἀπριλίου 1879 καὶ εἶχε καὶ ἀρχίσει σχεδὸν ἀμέσως τότε, ἤτοι πρὸ εἴκοσι ὅλων μηνῶν. Συνέβη δηλ. περὶ τοῦτο τὸ ἔργον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι σπάνιον, νὰ ἠξεύρῃ μέν τις τὸ ποῦ ἔχει νὰ φθάσῃ πορευόμενος, ὄχι δὲ καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ μεταξὺ σημεῖα τῆς πορείας τὰ ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος. Δὲν ἦσαν γνωστὰ κατ' ἀρχὰς εἰμὴ τὰ κατακείμενα ὀγκώδη τοῦ λέοντος τεμάχια. Ἔδει δὲ νὰ ἀναζητηθῇ διὰ σκαφῶν τὸ κρηπίδωμα τοῦ βάθρου, ἐφ' οὗ ποτε ἦτο ἱδρυμένος. Τοῦτο ἐγένετο πέρυσιν, ἀλλ' εὑρέθη τότε, ὅτι καὶ περίβολος αὐτόθι λόγου ἄξιος ὑπῆρχε περιέχων τετράπλευρον χῶρον, τὸν τοῦ παρὰ Παυσανίᾳ μνημονευομένου πολυανδρίου, ὅπως ἐν τῇ περυσινῇ ἡμῶν

(*) Τὸ ὅλον χωρίον τοῦ Παυσανίου τὸ ἀναφερόμενον εἰς αὐτὸν ἔχει οὕτως: «Προσιόντων δὲ τῇ πόλει [Χαιρωνείᾳ] πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα οὐδέν, ἐπίθημα δὲ ἔπεστιν αὐτῷ λέων· φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμόν· ἐπίγραμμα δὲ ἄπεστιν (ἐμοὶ δοκεῖν) ὅτι οὐδὲ ἐοικότα τῇ τόλμῃ σφίσι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος ἠκολούθησεν». Παυσ. 9, 40, 10, ἔκδ. Bεκ.

λογοδοσίᾳ ἐξεθέσαμεν. Χρέος δὲ εἶχε νῦν τὸ Συμβούλιον νὰ ἀνερευνήσῃ καὶ τὸν ἐντὸς τοῦτον χῶρον, ἵνα ἴδῃ πῶς καὶ πόσοι ἦσαν οἱ ἐνταφιασμένοι νεκροὶ καὶ ἂν εἶχον κτερίσματα καὶ ὁποῖα. Πρὸς δὲ τῷ κυρίως ἀρχαιολογικῷ σκοπῷ τῆς ἐρεύνης προσετίθετο καί τις ἄλλος σπουδαῖος, ὁ ἀνθρωπολογικὸς καὶ ἐθνολογικός. Ἡ ἐπιστήμη ἡ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις ἐρευνῶσα ἀπήτει παρ' ἡμῶν νὰ μὴ χωρήσωμεν ἀτάκτως καὶ ἐπιπολαίως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νὰ περισώσωμεν κατὰ τὸ δυνατὸν τοὺς σκελετοὺς ὁλοκλήρους καὶ πρὸ πάντων τὰ κρανία διὰ μελλούσας μελέτας τῶν ἐπιστημόνων. Ἀπῆλθον λοιπὸν πάλιν εἰς Χαιρώνειαν οἱ ἐκ τῶν τοῦ Συμβουλίου Φιντικλῆς καὶ Καστόρχης καὶ οἱ γλύπται Σίγελ καὶ Φυτάλης, χάριν μελετῶν τῶν πρὸς ἀνίδρυσιν τοῦ λέοντος, ὁ δὲ τελευταῖος καὶ πάλιν ὕστερον ἐστάλη δὶς διὰ τὰς αὐτὰς μελέτας πρὸς δὲ καὶ ἵνα φροντίσῃ περὶ καλῆς ἐξαγωγῆς τινῶν τοὐλάχιστον σκελετῶν διὰ χρήσεως γύψου· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἐνταῦθα ἰατρὸς Ἰούλ. Γαλβάνης παρακληθεὶς ἀπῆλθεν ἐκεῖσε, ἵνα παράσχῃ τὴν ἐκ τῶν γνώσεών του συνδρομήν. Πάντες δὲ ὑπέβαλον εἰς τὸ Συμβούλιον τὰς ἐκθέσεις των ἐπανελθόντες (*). Τοῦ δὲ ὅλου ἔργου τῆς τῶν νεκρῶν ἐξετάσεως ἡ ἐπιστασία καὶ ἐκτέλεσις ἀνετέθη, ὡς καὶ πρώην, εἰς τὸν ἔφορον Π. Σταματάκην, ὅστις μετ' ἄκρας ἐπιμελείας καὶ εὐσυνειδησίας τὸ ἐξετέλεσεν, ἀφροντιστήσας καὶ τῆς ὑγείας του, ἣν εἶδε προσβαλλομένην ἅπαξ καὶ δίς. Ἔχει νῦν τὸ Συμβούλιον ὑπ' ὄψιν του τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πολυπόνων τοῦ Σταματάκη ἐργασιῶν, ἐκτεθειμένον ἐν διαφόροις αὐτοῦ ἐκθέσεσιν καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ ἀκριβεστάτῳ ἡμερολογίῳ, ἐν ᾧ ἀνέ-

---

(*) Τὴν ἔκθεσιν τοῦ Φυτάλη ἴδε ἐν Ἀθηναίου τόμ. Θ, σελ. 347—352.

γραψε λεπτομερῶς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὗρε τοὺς νεκρούς, ὄντας ἐν ὅλῳ διακοσίους πεντήκοντα τέσσαρας, ἐν ἑπτὰ στίχοις τεταγμένους, ἐσχεδίασε τὰς θέσεις πάντων ὡς ἔκειντο, ὧν τινὲς περιεργόταται, ἐσημειώσατο τὰς ἐκ τῶν ὅπλων πληγὰς τὰς ἐν τοῖς ὀστέοις ἀριδήλως φαινομένας, κατέλεξε τέλος τὰ κτερίσματα, ἃ περὶ αὐτοὺς εἶχον οἱ νεκροί, συνιστάμενα ἐκ στλεγγίδων σιδηρῶν, κομβίων ὄχι ὀλίγων ὀστεΐνων (ἄδηλον πρὸς ποίαν χρῆσιν) καὶ ἀγγείων τινῶν πηλίνων μικρῶν, πάντα ταῦτα μελέτης ἄξια, διά τε ἄλλα καὶ διὰ τὸ ὅτι δεικνύουσιν ἡμῖν τὸ ἔθος τῶν ἀρχαίων τοῦ νὰ θάπτωσι τοὺς ἐν πολέμοις θνήσκοντας ὄχι σωρηδόν, ὡς οἱ νεώτεροι, ἀλλὰ μετὰ πάσης εὐσεβοῦς τηρήσεως τῶν νομίμων.

Ἐξηκρίβωσε δὲ ὁ Σταματάκης διὰ σκαφῆς ὀρυγμάτων τινῶν κατὰ θέσεις διαφόρους, ὅτι δεύτερον ἄλλο στρῶμα νεκρῶν βαθύτερον οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῷ ἐμβαδῷ τοῦ πολυανδρίου. Παρετήρησε δὲ μόνον ἐξαιρετικόν τι τόδε· μεταξὺ τοῦ ιγ'. καὶ τοῦ ιδ'. νεκροῦ τοῦ β'. στίχου σωρὸν ἀπηνθρακωμένων ὀστῶν κεκαυμένου νεκροῦ, μετὰ τέφρας.

Τελειώσας δὲ τὸ ἔργον περὶ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐνεστῶτος χειμῶνος ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας ἐν ἓξ κιβωτίοις κρανία τινὰ καὶ ἄλλα ὀστᾶ, ὅσα περιεργότερα ἐκρίθησαν, ὡς καὶ τὰ κτερίσματα, τοὺς δὲ ἄλλους νεκροὺς κατὰ χώραν ἄφησεν, ἐπικαλύψας πάλιν γῆς στρώματι πάχους 5 ἑκατ. μ. φροντίσας καὶ περὶ προφυλάξεως τοῦ τόπου ἀπὸ κατακλύσεως ἐκ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων. Τὸ δὲ Συμβούλιον τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐπεμελεῖτο ἐνταῦθα τὴν συγκόλλησιν τῶν τεθραυσμένων ὀστέων, ἵνα ἐκτεθῶσι προσεχῶς ἐν προσήκοντι τόπῳ εἰς θέαν τοῦ κοινοῦ καὶ μελέτην τῶν ἁρμοδίων. Ἡ δαπάνη ἡ εἰς τὰς ἐν Χαιρωνείᾳ τοῦ ἔτους ἐργασίας ἀνέβη εἰς δρ. 5832:85.

Κατὰ δὲ τὸ προσεχὲς ἔαρ ἔχει νὰ ἐξετάσῃ τὸ μεθ' ἡμᾶς

Συμβούλιον, ἂν τὸ ὑπάρχον κρηπίδωμα σώζει τὴν ἀπαιτουμένην στερεότητα, ὥστε νὰ δεχθῇ τὸ μέγα βάρος τοῦ λέοντος, ἢ πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ ἄλλο νέον, εἶτα δὲ νὰ προβῇ εἰς αὐτὴν τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ λέοντος, ἴσως καὶ τὴν τοῦ περιβόλου ἐπισκευήν, καθ' ὅσον φανῇ ἀναγκαῖον. Δὲν θεωροῦμεν δὲ ἄσκοπον νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἐν τῷ ἀποχωροῦντι νῦν Συμβουλίῳ ὑπῆρξε διαφωνία γνωμῶν περί τι καιριώτατον ἐκ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πολυδαπάνου τούτου ἐν Χαιρωνείᾳ ἔργου. Οἱ πλείονες τῶν συμβούλων ἦσαν γνώμης νὰ γίνῃ πλήρης ἀνοικοδόμησις τοῦ ὅλου μνημείου, τελεία ἐπισκευὴ **restauration** κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἵνα ἔχῃ πρὸς τῇ στερεότητι καὶ τὸ καλὸν καὶ τὴν ἐπίδειξιν παντὸς τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι τὴν σήμερον παρ' ἡμῖν, ὁ δὲ ἀναγινώσκων ταῦτα (καὶ εἴ τις ἄλλος τυχὸν δὲν ἐξεφράσθη ἔτι ῥητῶς) ἐγνωμάτευε νὰ ἐκτελεσθῇ κυρίως εἰπεῖν μόνη ἡ συναρμογὴ καὶ ἀνίδρυσις τοῦ λέοντος, καταβαλλομένης τῆς δεούσης φροντίδος περὶ στερεότητος μόνον τοῦ κρηπιδώματος, ἄνευ δὲ κατασκευῆς ἄλλου ἐπ' αὐτοῦ βάθρου ἀρχιτεκτονικῶς κεκοσμημένου κατὰ τὰς ἐνδείξεις τὰς τυχὸν ὑπαρχούσας περὶ τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ ὕψους καὶ σχήματος καὶ ὑλικοῦ, ἔτι καὶ ἄνευ συμπληρώσεως καὶ ἐπικοσμήσεως ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ περιβόλου τοῦ πολυανδρίου. Ἡ δευτέρα αὕτη γνώμη στηρίζεται πρὸ πάντων εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ὅτι τὰ χρήματα πρέπει νὰ οἰκονομῶνται διὰ μυρίας ἄλλας χρείας τῆς ἀρχαιολογίας, ὧν τινες καὶ λίαν κατεπείγουσαι, ἔχει δὲ ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ προηγούμενον ἐν τῇ πράξει, ἣν ἠκολούθησαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας τὰ Συμβούλια, ἀποσχόντα μὲν ὁλοκλήρων ἀνοικοδομήσεων ἢ συμπληρώσεων καλλιτεχνικῶν τῶν ἀρχαίων ἐν ἐρειπίοις μνημείων, περιορισθέντα δὲ εἰς ἐπισκευὰς τὰς ἀναγκαιοτάτας μόνον ἢ ὑποστηρίξεις, καὶ τοῦτο διὰ λόγους μεγά-

λοὺς, ὄχι μόνον ἐκ φειδωλίας χρημάτων. Ἀλλ' ἀρκοῦσι περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου τοσαῦτα· νικῷ δὲ τὸ κάρρον.

Ἄλλον λέοντα ἀρχαῖον μνημειακόν, μικρότερον μὲν τοῦ τῆς Χαιρωνείας, μέγαν δ'ἔτι καὶ αὐτόν, (διότι εἶναι μήκους μ. γ. 8,80) τὸν ἐν τῇ νήσῳ Κέᾳ (*), ἔκρινε δέον τὸ Συμβούλιον νὰ περιποιηθῇ, ἀφοῦ ἐπληροφορήθη, ὅτι, ὡς κείμενος ἐπὶ ἐδάφους ἐπικλινοῦς καὶ λίαν βαρύς, εἶχεν ἐξολισθήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ συμφυοῦς αὐτῷ βάθρου ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς του θέσεως καὶ ἠπείλει πτῶσιν ἔτι μεγαλλιτέραν πρὸς τὴν κατωφέρειαν. Κατὰ τὸν δόντα ἡμῖν τὰς πληροφορίας ταύτας Ἀντ. Μηλιαράκην τὸν περιγράψαντα τὰς Κυκλάδας νήσους καὶ κατὰ τὸν ἐν αὐτῇ τῇ Κέᾳ αὐτεπάγγελτον φύλακα τῶν ἀρχαιοτήτων Κωνστ. Μάνθον ἐπερωτηθέντα παρ' ἡμῶν, ἔπρεπε νὰ ὑποστηριχθῇ τὸ βάθρον διὰ τοιχοδομίας τινὸς στερεᾶς. Τοῦτο παρεδέχθημεν, καὶ ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου εἰς τὸν Μάνθον, ὅστις καὶ τὸ ἐξετέλεσεν ἐπιμελῶς καὶ ἔγραψεν ἡμῖν ἀρχὰς Φεβρουαρίου ὅτι ἡ ἐξασφάλισις ἐγένετο ἰσχυρὰ μὲ τοιχοδομίαν ἐξ ἀσβέστου πορκελλάνης καὶ μεγάλων λίθων. Ἐδαπανήθησαν δρ. 255.

Ἄλλη δὲ ὑποστήριξις ἀρχαίου κτίσματος, ἤδη πρὸ ἐτῶν ὀκτὼ μελετωμένη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπαγγελθεῖσα τοῖς ἑταίροις, μόλις ἐφέτος κατωρθώθη, ἡ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος ἐν Βάσσαις τῆς Φιγαλείας. Ἕνεκα τοῦ ἀποκέντρου τῆς θέσεως δύσκολον ἦτο νὰ εὕρωμεν ἀρχιτέκτονά τινα ἢ μηχανικὸν τῆς ἡμετέρας ἐμπιστοσύνης, ὅστις νὰ διατρίψῃ ἡμέρας τινὰς ἐκεῖ καὶ μελετήσας συντάξῃ σχέδιον ἐπισκευῆς καὶ προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης. Ἐγένετο μέν τι τοιοῦτο ἅπαξ πρὸ

(*) Ἴδε περιγραφὴν αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Broendsted, Voyages etc. τόμ. Α΄. σ. 11 κ. ἑ. καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ Α. Μηλιαράκη Ὑπομνήμασι περιγραφικοῖς τῶν Κυκλάδων νήσων, σελ. 249—251.

τριῶν ἐτῶν, ἀλλὰ ἐν τῇ στιγμῇ τῆς ἀποφάσεως ᾐσθάνθημεν δειλίαν τινά, μήπως θέλοντες νὰ διορθώσωμεν, βλάψωμεν μᾶλλον, ἢ ἐπενέγκωμεν δυσμορφίαν τινὰ εἰς τὸ καλὸν ἀρχιτεκτόνημα τοῦ Ἰκτίνου (*). Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ παρελθὸν ἔαρ ἠκούομεν συχνότερον ἐπαναλαμβανόμενον παρά τινων, ὅτι χρήζουσι πάντως ταχείας ὑποστηρίξεως οἱ κίονες ὡς παρεκκλίναντες τῆς καθέτου στάσεως, ἐπεζητήσαμεν διὰ τῆς γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων τὴν γνώμην τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ Γερμανῶν ἀρχιτεκτόνων, οἵτινες ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώριζον τὸν ναὸν καὶ ἀφοῦ ἐλάβομεν αὐτὴν καὶ εὔλογα ἐφάνησαν ἡμῖν τὰ ὑποδειχθέντα μέσα ὑποστηρίξεως, ἐπέμψαμεν εἰς Φιγάλειαν ἕνα ἐντεῦθεν οἰκοδόμον, ἔμπειρον εἰς ἔργα τοιαῦτα, ὅστις διελθὼν πρῶτον δι' Ὀλυμπίας καὶ λαβὼν καὶ προφορικὰς ἔτι παρὰ τῶν Γερμανῶν ὁδηγίας ἐξετέλεσε τὴν ὑποστήριξιν διὰ ξυλίνων δοκῶν, στεφανίων μεταλλίνων καὶ ἄλλων τοιούτων μέσων. Ἐδαπανήθησαν εἰς τὸ ἔργον δρ. 1800.

Τέλη Φεβρουαρίου παρελθόντος ἐγένετο δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας ἐν Ναυπλίᾳ, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἐκεῖ δικηγόρου Ἰω. Κονδάκη ὡς καὶ ἄλλοτε, ἔρευνα τάφων τινῶν ἔτι παναρχαίων, παρατηρηθέντων ἐν τῇ ὑπωρείᾳ τοῦ Παλαμηδίου, καὶ τὰ εὑρεθέντα ἐν αὐτοῖς ἀξιοπερίεργα κτερίσματα ἐπέμφθησαν εἰς τὴν Ἑταιρίαν μετὰ ἐκθέσεως τοῦ ἐπιστατήσαντος καὶ σχεδιογραφήματος τῶν τάφων, ἐκπονηθέντος παρὰ τοῦ μηχανικοῦ Α. Ζούζουλα, οἷς εὐγνωμονεῖ ἡ Ἑταιρία (**).

Ἀναφέρομεν καὶ τόδε, ὅτι τὸ Συμβούλιον, ἰδὸν ἐν τῷ ἔτει τούτῳ τὸν Γερμανὸν ἀρχιτέκτονα Rich. Bohn ποιοῦντα

(*) Ἴδε Παυσαν. 8, 41, 7—9.

(**) Λεπτομερείας τινὰς περὶ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἴδε ἐν Ἀθηναίου τόμ. 8, σελ. 411. Ἡ δὲ ὅλη ἔκθεσις τοῦ Κονδάκη ἐτυπώθη αὐτόθι, σελ. 517—523, μετὰ καὶ σχεδίου ἑνὸς τῶν τάφων καὶ ἀπεικονίσεως τινῶν κτερισμάτων καὶ διατριβῆς περὶ αὐτῶν, συγγραφείσης ὑπὸ Δ. Φιλίου.

ἐπιτυχεῖς διὰ σκαφῶν ἐρεύνας κατὰ τὰ Προπύλαια τῆς Ἀθήνησιν ἀκροπόλεως καὶ τὴν ἐπ' αὐτὰ ἄνοδον καὶ περὶ τὸν ναὸν τῆς ἀπτέρου Νίκης, ἔδωκεν αὐτῷ ὡς συνδρομήν, καθ' ἃ τὸ η΄. ἄρθρον τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἑταιρίας ἐπιτρέπει, ἓν ποσὸν πεντακοσίων δραχμῶν, ὅπως εὐκολώτερον συντελέσῃ τὸ ἔργον του, ὡς καὶ τὸ συνετέλεσε (*).

Τοσαῦτα μὲν περὶ ἀνασκαφῶν καὶ ἐπισκευῶν.

Ἀγοραὶ δὲ ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐκ ὀλίγαι, δαπανηθέντος ποσοῦ δραχ. 7820,75. Ἐκ τῶν ἀγορασθέντων ὡς ἀξιολογώτερα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ἓξ ἢ ἑπτά· ἡ ἐξ Ὀρχομενοῦ γνωστὴ ἐπιτυμβία στήλη τοῦ ἀνδρὸς τοῦ κρατοῦντος ἀκρίδα, τέχνης ἀρχαϊκῆς (**), ἓν ἀγγεῖον πανάρχαιον Ἀττικόν, ἔχον ἐπιγραφὴν ἔμμετρον ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά, πάνυ περίεργον καὶ δυσξύμβλητον, ἓν Πανὸς ἄγαλμα λίθινον ἐκ Σπάρτης, μία προτομὴ ἀνδρὸς εἰκονικὴ ἐκ Φλιοῦντος, ἓν ἀνάγλυφον ἐκ τῶν πέριξ τῶν Ἀθηνῶν, τέχνης ἱερατικῆς ἀνατολιζούσης· ὀφθαλμοὶ λίθινοι μεγάλοι αὐθύπαρκτοι, ἐκ Πειραιῶς, τέχνης ἀκριβεστάτης καὶ χρωματισμοῦ τῆς κόρης λείψανα σώζοντες, περὶ τοὺς δέκα, ὧν ὁ μέγιστος ἔχει μῆκος 0,40. Εἰκασία περὶ τῶν πρωτοφανῶν τούτων πραγμάτων ἐξηνέχθη, ὅτι ἦσαν στολισμὸς τῶν πλοίων, περὶ οὗ ὑπάρχουσί τινες εἰδήσεις, ἢ ἴσως καὶ τῶν νεωρίων· ἀλλὰ τὸ βέβαιον ἀγνοοῦμεν (***).

(*) Ἴδε ἀφήγησιν τοῦ Rich. Bohn περὶ τοῦ ἔργου τούτου, δημοσιευθεῖσαν ἐν Mittheil. d. d. arch. Inst. τόμ. 5, σελ.259—67, καὶ 309—16.

(**) Ὁμοῦ μετὰ τῆς στήλης ταύτης ἐκομίσθη εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἐθνικὸν Μουσεῖον ἐκ τῆς Μονῆς Σκριποῦς καὶ ἓν ἄλλο ἀρχαϊκῆς τέχνης ἔργον, κορμὸς Ἀπόλλωνος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠγοράσθη. Μόνον τὰ τῆς μετακομίσεως ἔξοδα ἐδόθησαν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἑταιρίας.

(***) Πρὸ μικροῦ ἐξεδόθη περὶ τῶν ὀφθαλμῶν τούτων διατριβὴ ὑπὸ τοῦ δόκτορος Λόλιγγ ἐν Mittheil. d. d. arch. Inst. τόμ. 5 σελ. 384—7.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὰ δύο Μουσεῖα τῆς Ἑταιρίας, τὸ ἐν τῷ Βαρβακείῳ καὶ τὸ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ, ἐγίνετο καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ὅπως πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐκανονίσθη, ἀνοίγει δηλ. ἑκάτερον τῶν Μουσείων τρὶς κατ' ἐναλλασσομένας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, παρέχονται δὲ καὶ πᾶσαι αἱ εὐκολίαι εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρχαίων συμφώνως πρὸς τὰ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ ἐλευθερίῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἑταιρίας.

Τὰ Μουσειακὰ ἔξοδα, δηλ. τὰ εἰς συγκολλήσεις, ἱδρύσεις, μετακομίσεις, κατασκευὴν θηκῶν καὶ βάθρων, ἀγορὰν σκευῶν καὶ ἐργαλείων καὶ ὑλῶν χρησίμων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀνέβησαν τὸ ἔτος τοῦτο εἰς ὄχι εὐκαταφρόνητον ποσόν. Τοῦτο ἐμφαίνει πρόοδον τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐπέλευσιν ὁσημέραι τάξεως μείζονος καὶ φιλοκαλίας, εἰς ἃ πλεῖστον μέρος ἔχει ὁ βοηθὸς τοῦ γραφείου καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ Μουσείου ὁ προσληφθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας πρὸ τεσσάρων ἐτῶν. Δὲν εἶναι δὲ ἄκαιρον νὰ ῥηθῇ πρὸς τοὺς ἑταίρους ὅτι διὰ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ κατωρθώθη πρὸ μικροῦ νὰ φανῶσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν τινὰ τῶν ἐκ χαλκοῦ Μυκηναίων ξιφῶν πολὺ τιμιώτερα ἢ προτοῦ, διότι καθαρισθέντα ἐπιτηδείως, ἔδειξαν ἃς εἶχον τέως ἐπὶ τῶν λεπίδων κεκαλυμμένας ὑπὸ κατιώσεως χρυσᾶς παραστάσεις πολυσυνθέτους ἀνδρῶν καὶ ζώων καὶ ἄλλα κοσμήματα τέχνης ἀρχαιοτάτης ἅμα καὶ ἀκριβοῦς. Καὶ ἀργυρᾶ δέ τινα ἀγγεῖα τῆς αὐτῆς Μυκηναίας συλλογῆς ὁμοίως καθαρισθέντα ἐφάνησαν νῦν ἔχοντα ἐκτύπους παραστάσεις ἀνδρῶν καὶ ζώων καὶ κοσμήματα χρυσᾶ ἰδιόρρυθμα. Τούτων πάντων γίνονται νῦν ἀπεικονίσεις, ἡ δὲ δημοσίευσις αὐτῶν θέλει ἡδέως, ὡς πιστεύομεν, ἐξαφνίσει τοὺς ἀρχαιολογοῦντας, ὥστε νὰ ἐπιφωνήσωσι τὸ Ὁμηρικόν·

«ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἢ τὸ πάροιθεν»

καὶ νὰ τραπῶσιν ἐπὶ μελέτας ἐμβριθεστέρας πρὸς διαφώτισιν τῆς πορείας, ἣν ἡ ἀρχαία τέχνη ἐν γένει διήνυσε κατὰ τὰς Ἑλληνικὰς χώρας τὰς ἐν συναφείᾳ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς, ἐφ' ᾧ συγχαίρομεν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑταιρίᾳ, τῇ διδούσῃ τοιαύτας καλῶν ζητήσεων ἀφορμάς.

Ἐν δὲ τῇ συντάξει τοῦ λεπτομεροῦς καταλόγου τῶν τῆς Ἑταιρίας ἀρχαίων (*) ἐπροχωρήσαμεν καὶ ἐφέτος ἱκανῶς, γινομένης τῆς καταγραφῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ τοῦ γραφείου, τοῦ καὶ ἐπιμελητοῦ τῶν δύο Μουσείων, ὡς εἴπομεν. Ἐφθάσαμεν ἐν τῷ καταλόγῳ τὸν γενικὸν ἀριθμὸν 11,724 (**). Πέρυσιν ὁ ἀριθμὸς

(*) Τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑταιρίας, ἃ καταγράφονται εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον, εἶναι ἀποτεθειμένα ἐν διαφόροις τόποις, τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τῷ Βαρβακείῳ καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ, ὄχι ὀλίγα δὲ ἐν ταῖς περιοχαῖς τοῦ λεγομένου Βουλευτηρίου, τῆς Ἀττάλου στοᾶς, τῶν Γιγάντων, τοῦ Κατηφόρη, ἔτι ἐν τοῖς ὑπαίθροις τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, τῆς ἔξω τοῦ Διπύλου νεκροπόλεως, τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, τοῦ Ἀσκληπιείου, τέλος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκροπόλει παρὰ τῷ τῶν ἀπομάχων φυλακείῳ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐκεῖ πλησίον οἰκίσκῳ, διασκευασθέντι εἰς προσωρινὸν Μουσεῖον. Τὰ δὲ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ὡσαύτως τῆς Ἑταιρίας Μυκηναῖα, Σπαταῖα καὶ Ναυπλιακὰ ἀρχαῖα εἶναι εἰς ἰδίους καταλόγους καταγεγραμμένα, ὡς θέλουσι καταγραφῆ καὶ τὰ ἐξ Ἀχαρνῶν ἐσχάτως αὐτόθι εἰσαχθέντα.

(**) Σύγκειται ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκ τῶν ἑξῆς καθ' ὕλην εἰδικῶν ἀριθμῶν. Λιθίνων 3565, χαλκῶν 918, σιδηρῶν 40, μολυβδίνων 1960, ἀργυρῶν 45, χρυσῶν 141, ὀστεΐνων 91, ὑαλίνων 231, διαφόρων ὑλῶν 292, πηλίνων ἀγγείων 2196, πηλ. μορφῶν 1037, πηλ. λύχνων 540, πηλ. σκευῶν 238, πηλ. θραυσμάτων 241, πηλ. πυραμιδοειδῶν καὶ κωνοειδῶν 102, πηλ. φακοειδῶν καὶ ἀρτοειδῶν 23, πηλ. λαβῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπίγραφοι (ἐκ Ῥόδου, Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν ὑπὲρ τὰς 10,000, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ A. Dumont ἐν τῷ βιβλίῳ Inscriptions céramiques de Grèce, Paris, 1871.

Νομίσματα δὲ ἐν τῷ Βαρβακείῳ ὑπάρχουσι τὰ ἑξῆς·

Χρυσᾶ.

Ἑλληνικὸν (ἐξ ἠλέκτρου) 1

ἦτο 10,889. Ὅσα δ' ἔτι μένουν ἀρχαῖα ἀκατάγραφα περὶ τούτων ὑπάρχουσιν ἢ ἐν τοῖς χειρογράφοις πρακτικοῖς τῶν συνεδριάσεων Συμβουλίου ἢ ἐν τοῖς ἐκδιδομένοις περὶ ἀγορῶν ἐντάλμασιν ἢ ἐν τοῖς ἡμερολογίοις τῶν ἀνασκαφῶν αἱ πρόχειροι σημειώσεις.

Βυζαντινὰ	248
Βενετικὰ	5
Τουρκικὸν καὶ Περσικόν	2
	256

Ἀργυρᾶ.

Ἑλληνικὰ	486
Ῥωμαϊκὰ	210
Ἀρσακιδῶν	167
Βυζαντινῶν μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων	86
	949

Ἐκ κράματος Potin.

Numi Alexandrini	453

Κίβδηλα νεώτερα.

Ἀργυρᾶ	6
Χαλκᾶ	20
	26

Ἔτι σημειοῦμεν, ὅτι τῆς ἐν τῷ Βαρβακείῳ συλλογῆς τῶν πηλίνων ἀγγείων ὑπάρχει γαλλιστὶ ἐκδεδομένος κατάλογος ὑπὸ M. Collignon, τυπωθεὶς ἐν Παρισίοις τῷ 1878, τῆς δὲ τῶν πηλίνων μορφῶν συλλογῆς ὡσαύτως γαλλιστὶ ὑπὸ J. Martha, ἐν Παρισίοις 1880.

Ἐν δὲ τῷ νεωστὶ ἐκδοθέντι βιβλίῳ τοῦ L. v. Sybel τῷ ἐπιγραφομένῳ Katalog der Sculpturen zu Athen. Marburg, 1881, εὐχαρίστως εἴδομεν, ὅτι καὶ τὰ τῆς Ἑταιρίας λίθινα γλυπτὰ περιεγράφησαν σχεδὸν πάντα. Οὕτω κατὰ μικρὸν τὸ ὅλον τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας συνηγμένων ἀρχαίων γίνεται γνωστότερον εἰς τὸ φιλάρχαιον κοινὸν τῆς Εὐρώπης, ἐλπὶς δὲ ὑποφώσκει, ὅτι καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας ἰδίως δὲν θὰ βραδύνῃ ἡ ἔκδοσις ὁμοίων καταλόγων.

Δωρεαὶ ἀρχαίων εἰς τὸ ἐν τῷ Βαρβακείῳ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὀλίγαι. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην ὅταν τυπωθῇ. Ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν ταῖς δηλώσεσιν, ἃς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑταιρίας κατεχώριζεν ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρωτευούσης. Μία τῶν ὁπωσοῦν σημαντικῶν δωρεῶν ἐγένετο παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου, συνισταμένη τὸ πλεῖστον ἐκ σφραγιδολίθων καὶ δακτυλίων καὶ ἄλλων μικροῦ ὄγκου ἀντικειμένων τέχνης ἀρχαίας καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων, τὰ ὁποῖα εἶχον περιέλθει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκ κληρονομίας τοῦ πρὸ ἐτῶν ἐν Μονάχῳ τῆς Βαυαρίας ἀποθανόντος ὁμογενοῦς λογίου Δημ. Παῤῥησιάδου, ἐκρίθη δὲ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσι περαιτέρω ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κατάκλειστα καὶ ἀθέατα τοῖς πολλοῖς (*).

Ἄλλην δὲ δωρεὰν μεγάλην πολλῶν καὶ βαρυτίμων ἀρχαίων τῆς Αἰγύπτου, γενομένην ἐν τῷ ἔτει τούτῳ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενεστάτου Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου, μνημονεύομεν ἐνταῦθα, διότι κατὰ τὴν ῥητῶς ἐκφρασθεῖσαν ἔφεσιν τοῦ δωρητοῦ καὶ κατὰ πρόσκλησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὸ τῆς Ἑταιρίας ἡμῶν Συμβούλιον ἀσμένως ἀνεδέχθη νὰ συμπράξῃ τῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διορισθείσῃ ἐπιτροπῇ εἴς τε τὴν παραλαβὴν καὶ τὴν ταξινόμησιν καὶ ἀξιοπρεπῆ ἔκθεσιν τῶν ἀρχαίων ἐν τόπῳ προσήκοντι. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ Συμβούλιον ἔκρινε δίκαιον νὰ

(*) Οὕτω μένει ἀπὸ δεκαετηρίδων ὅλων κατάκλειστος ἐν τῷ Κεντρικῷ ταμείῳ τοῦ κράτους μία κειμηλίων συλλογὴ τῶν μακαρίας μνήμης Ζωσιμάδων, ἔχουσα, ὡς λέγεται, καὶ τεχνικὴν μεγάλην ἀξίαν, ὄχι μόνον χρηματικήν.

τιμήση τὸν δωρητὴν διὰ διπλώματος ἐπιτιμίου προέδρου τῆς Ἑταιρίας,ἀφοῦ ὁ ἀνὴρ ῥητῶς ἀπεποιήθη πᾶσαν οἱανδήποτε ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἔπειτα δὲ ἀμέσως, ἅμα τῇ παραλαβῇ καὶ ἐξελέγξει τῶν ἀρχαίων κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας ἐντύπους ἢ γραπτοὺς καταλόγους, προέβη εἰς κατασκευὴν τῶν χρειωδῶν θηκῶν καὶ βάθρων διὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀρχαίων ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου, προκαταβάλλον καὶ τὴν δαπάνην ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως. Ἤδη δὲ ἐτελείωσαν σχεδὸν πᾶσαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι καὶ προσεχῶς μέλλει νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ ἡ συλλογὴ αὕτη, ἥτις καὶ παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις κρίνεται ὡς μία τῶν πρώτων τοῦ εἴδους της.

Ἐνταῦθα προσθέτομεν, ὅτι καὶ διὰ τὰ μήπω ἐκτεθέντα Ναυπλιακὰ καὶ Ἀχαρνικὰ ἀρχαῖα καὶ μέρος τὸ ὑπόλοιπον ἐκ τῶν Μυκηναίων ἡτοιμάσθησαν ἤδη αἱ θῆκαι καὶ βάσεις καὶ μέλλουσι νὰ ἐκτεθῶσι καὶ αὐτὰ προσεχῶς ἐν τῇ τῶν Μυκηναίων αἰθούσῃ. Ἀλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλο τι εὐχάριστον νὰ ἀνακοινώσωμεν τοῖς ἑταίροις, τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῶν ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ χώρων, τῶν τόσον εὐτυχῶς πληρουμένων νῦν δι'ἀρχαίων ἔργων τέχνης. Ἠτήσαμεν παρὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Μετσοβείου ἐπιτροπῆς ἵνα παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑταιρίαν τὴν χρῆσιν καὶ ὅλης τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ ἐπάνω πατώματος, ἵνα μετακομίσωμεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐκθέσωμεν τὰ μέχρι τοῦδε στενοχώρως καὶ ὄχι τόσον εὐπρεπῶς ἀποκείμενα ἐν τῷ Βαρβακείῳ ἀρχαῖα. Ἡ δὲ ἐπιτροπή, προεξάρχοντος τοῦ φιλογενεστάτου Γεωργίου Ἀβέρωφ, πάνυ προθύμως συνεχώρησε τοῦτο. Οὕτω ἐν προσεχεῖ μέλλοντι πάντα σχεδὸν τῆς Ἑταιρίας τὰ ἀρχαῖα θέλουσιν εἶναι συνηγμένα ἐν τῇ αὐτῇ οἰκοδομῇ, πλὴν τῶν μειζόνων λιθίνων, τὰ ὁποῖα ἤδη πρότερον κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ Ἐθνικὸν

Μουσεῖον μετεκομίσθησαν καὶ τὰ ὑπολειπόμενα αὐτόσε θέλουσι μετακομίζεσθαι, καθ' ὅσον προβαίνει ἡ ἐξοικοδόμησις καὶ τῶν ἄλλων πλευρῶν. Ἤδη δὲ ἡ βορεία αὐτοῦ πλευρὰ εἶναι ἐν τῷ τελειοῦσθαι, προκαταβαλλούσης τῆς Ἑταιρίας τὴν δαπάνην, ὡς τοῦτο ἀπεφασίσθη ἐν τῇ περυσινῇ τῶν ἑταίρων συνελεύσει.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρίας ηὔξησε κατὰ 50 τόμους καὶ φυλλάδια τὸ ἔτος τοῦτο, ὧν τὰ μὲν 36 ἐδωρήθησαν παρ' ἀλλογενῶν, ἐν οἷς προέχουσι τὰ πεμφθέντα παρὰ τῶν Κυβερνήσεων τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας, τὰ δὲ 10 παρ' ὁμογενῶν, 4 δὲ ἠγοράσθησαν χρήμασι τῆς Ἑταιρίας ἀντὶ δρ. 65. Πάντων τούτων ὁ κατάλογος θέλει προστεθῇ εἰς τὴν τυπωθησομένην ταύτην ἔκθεσιν, ὡς συνήθως. Εἰς τὰ βιβλία δύναται νὰ προσκαταλεχθῇ καὶ ἓν μέγα διὰ χρωστῆρος σχέδιον εἰκονογραφικὸν τῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἄλτεως, ὅπως διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν Γερμανῶν ἀνεδείχθη καὶ παρίσταται τῇ νοερᾷ ἡμῶν φαντασίᾳ μὲ ὀρθοὺς τοὺς ναούς, βωμούς, ἀνδριάντας κλ. τὸ ὁποῖον ἐξεπόνησεν ὁ τὴν Ὀλυμπίαν πέρυσιν ἐπισκεφθεὶς ἀρχιτέκτων Φρ. Θείρσιος, ἔγγονος τοῦ μακαρίτου φιλέλληνος Θειρσίου, τὸ δὲ Συμβούλιον ἠγόρασε ἀντὶ δρ. 448 καὶ ἀνήρτησεν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑταιρίας τῷ ἐν τῷ Βαρβακείῳ.

Μετὰ τὰ εἰρημένα ἔχομεν ἔτι νὰ ἀναφέρωμεν πράξεις τινὰς καὶ βουλεύματα καὶ εὐχὰς ὑπὲρ γενικωτέρων συμφερόντων τῆς ἀρχαιολογίας.

α'. Τὸ Συμβούλιον ἀφορῶν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν σπάνιν ἀρχαιολόγων προσέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρίας κατὰ Μάρτιον μῆνα τὸν Δ. Φίλιον, σπουδάσαντα ἐπὶ τριετίαν ἐν Εὐρώπῃ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ ἔγραψεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας, ὅτι ἔχον ὑπ' ὄψιν τὴν αὔξησιν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων ἐν Ἑλλάδι θεωρεῖ ἀναγ-

καῖον νὰ διορισθῇ βοηθὸς τοῦ Γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ θεωρεῖ ἀναγκαῖον τοῦτο, ὥστε ἐπιτυχὸν νῦν κατάλληλον πρόσωπον τὸν Δ. Φίλιον, αναλαμβάνει ἀπὸ τοῦδε τὴν μισθοδοσίαν του, ἕως οὗ νομοθετήσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν θέσιν του καὶ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν περαιτέρω πληρωμήν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ δύναται καὶ ἴδια αὐτῆς ἀρχαιολογικὰ ἔργα νὰ ἀναθέτῃ αὐτῷ.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις ἔχουσα χρείαν κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου νὰ πέμψῃ αὐτὸν εἰς Ὀλυμπίαν, ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἑταιρίας νὰ καταβάλλῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ κατὰ μῆνα δρ. 250 εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου καὶ τὸ Συμβούλιον συγκατετέθη. Ἔκτοτε ὁ Φίλιος εὑρίσκεται ἐν Ὀλυμπίᾳ· καὶ ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει πράξει τὸ συμφέρον τῇ ἀρχαιολογικῇ ὑπηρεσίᾳ.

β'. Ἐξηκολούθησε τὸ Συμβούλιον δι' ὅλου τοῦ ἔτους προκαταβάλλον ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δι' ἀγορὰς γηπέδων καὶ οἰκιῶν χάριν μελλουσῶν ἀνασκαφῶν ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Ἐλευσῖνι, ἔτι δὲ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς βορείας πτέρυγος τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου καὶ δι' ἄλλα τινά, ὡς μερικώτερον θέλετε ἀκούσει παρὰ τοῦ ταμίου τῆς Ἑταιρίας.

γ'. Βλέπον τὸ Συμβούλιον, ὅτι τὸ σχέδιον τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἐκτείνεται ἀδιακόπως καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς διευθύνσεις, ἔγραψεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὅτι θεωρεῖ τοῦτο ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαίας τοπογραφίας καὶ ᾔτησε νὰ μὴ δίδωνται ἄδειαι οἰκοδομῶν εἰς τὰ μέρη τὰ ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῆς νέας λεωφόρου Πειραιῶς καὶ τῶν πέριξ πρὸς τὴν Ἁγ. Τριάδα καὶ ἐπέκεινα πρὸς δύσιν καὶ μεσημβρίαν καὶ καθ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν τὸ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν μέχρι τῶν περὶ τὸ Ὀλυμπιεῖον καὶ τὸ Ζάππειον μέγαρον καὶ τὸ Παναθηναϊκὸν στάδιον τόπων. Ταῦτα μὲν ἔγραψε τὸν Φεβρουάριον, τὸν δὲ Ὀκτώβριον ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου τριμελὴς με-

τέθη μετὰ τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ δημάρχου εἰς τὰ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀκροπόλεως μέρη πρὸς ὁρισμὸν τῆς γραμμῆς τῆς οἰκοδομικῆς ἔξω τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀρχαίου περιβόλου τοῦ ἄστεος· ὁ δὲ νομάρχης ἔχων παρ' αὐτῷ μηχανικὸν ἔλαβε σημείωσιν τῆς γραμμῆς καὶ εὑρεθεὶς σύμφωνος τῇ ἐπιτροπῇ καὶ περὶ ἐπενεκτέων τινῶν τροποποιήσεων εἰς τὴν ῥυμοτομίαν ἐν τῇ θέσει τῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους Ἰτωνίδων πυλῶν (ὀλίγον κάτωθεν τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου), ἔδωκε διαταγὰς τῷ μηχανικῷ πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πρὸς τοῦτο καὶ ὑπεσχέθη τῇ ἐπιτροπῇ νὰ διενεργήσῃ νομίμως πᾶν τὸ δέον. Ὅθεν τὸ Συμβούλιον εὐλόγως ἔκτοτε ἀναμένει τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν εὐχῶν του.

.δ'. καὶ τελευταῖον ἀναγκαζόμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ καὶ πέρυσιν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ῥηθέν, ὅτι λυπούμεθα ἐπὶ τῇ μὴ εἰσέτι εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ πρὸ διετίας παρασκευασθέντος νομοσχεδίου, δι' οὗ τροποποιεῖται τὸ ριϐ'. ἄρθρον τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἀρχαιολογικοῦ νόμου, ὡς καὶ τὰ ἄρθρα 701 καὶ 702 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν περὶ τὰς ἀρχαιότητας ἀδικημάτων, διότι οἱ ὁρισμοὶ τῶν εἰρημένων ἄρθρων ἐκ τῆς πείρας πολλῶν ἐτῶν ἠλέγχθησαν ἀνεπαρκεῖς. Ἂς ἐλπίσωμεν, ὅτι δὲν θ' ἀφήσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ παρέλθῃ καὶ ὁ χρόνος τῆς παρούσης συνόδου τῆς βουλῆς χωρὶς νὰ εἰσαγάγῃ τὸ τόσον ἀναγκαῖον τοῦτο κρινόμενον νομοσχέδιον (*).

Τοσαῦτα εἶχε νὰ εἴπῃ τὸ Συμβούλιον, ἡ δὲ Συνέλευσις τῶν ἑταίρων ἂς κρίνῃ.

(*) Εἰσήχθη μετὰ τὰ ἄνω ῥηθέντα τὸ νομοσχέδιον καὶ ἀνεγνώσθη ἅπαξ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀντέλεξέ τις τῶν βουλευτῶν, ὅπως δὲν ἠλπίζετο, κατετάχθη εἰς τὰ ἀναβλητέα.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς Ἑταιρίας Παναγ. Ἐμμ. Γιαννόπουλος ἔλεξε τάδε·

Κύριοι,

Ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας γνωρίζομεν, ὅτι σκοπὸς αὐτῆς ἦτο, εἶναι καὶ ἔσται ἡ ἀνεύρεσις, συλλογὴ καὶ συντήρησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων· ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτῶν μελέτη, ὡς καὶ ἡ ἔκδοσις καὶ δημοσίευσις ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων.

Ὅπως ὁ νόμος περὶ ἀρχαιοτήτων, οὕτω καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς Ἑταιρίας εἶναι λίαν ἐλευθέριος. Διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ δημοσιεύσεις δύνανται νὰ ἀσχολῶνται, ἠσχολήθησαν δὲ καὶ ἀσχολοῦνται καὶ ἀλλοδαποὶ ἄνδρες σοφοί, ἡ Ἑταιρία ἔκρινεν εὐλογωτέραν τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς μᾶλλον περὶ τὴν ἀνεύρεσιν, συλλογὴν καὶ συντήρησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων. Τοῦ σκοποῦ τούτου ἡ ἐκπλήρωσις ἀποτελεῖ τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τῆς Ἑταιρίας.

Περὶ τούτου καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος ἐν ταῖς ἐτησίαις λογοδοσίαις τοῦ Συμβουλίου, ἐπαναλαμβάνεται ὅμως σύντομός τις προσθήκη καὶ ἐνταῦθα, ἄγουσα δι'ἀλληλουχίας εἰς τὴν λίαν εὐχάριστον σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ἑταιρίας.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως αὐτῆς μεταξὺ δρ. 4000 ἕως 8000 ἀνήρχοντο οἱ ἐκ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων συνδρομῶν πόροι αὐτῆς· μὴ δυναμένη οὕτω νὰ βαδίσῃ πρόσω, ἐκοιμήθη διά τινα ἔτη ἡ Ἑταιρία. Ζῆλος ἀκάθεκτος ἀξιοτίμων ἀνδρῶν προσπαθείας καὶ μόχθους καταβαλόντων ἀφύπνισε μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ ἐκ τῶν συνδρομῶν, τακτικῶν τε καὶ ἐκτάκτων, πόροι μόλις περιεστρέφοντο εἰς τὰς δραχμὰς 11,000—15,000. Ὑπῆρχεν ἑπομένως δικαία ὑποψία ὅτι

καὶ αὖθις ἤθελε κύψει ἡ Ἑταιρία ὑπὸ τὸν ἀνωφελῆ διὰ τὰς μεγάλας ἀξιώσεις τῆς ἐπιστήμης κάματον, μηδενὸς ἔργου σπουδαίου δυναμένου νὰ συντελεσθῇ ὑπ' αὐτῆς διὰ τοιούτων γλίσχρων πόρων.

Εἰς τὴν τοιαύτην θλιβερὰν ἀληθῶς κατάστασιν συνετέλεσε μεγάλως καὶ ἡ κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα σύστασις τῆς κληθείσης Ἐπιτροπῆς τῶν Φιλαρχαίων. Αὕτη ηὐτύχησε νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῇ σπουδαίας συνδρομάς, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ προβῇ καὶ εἰς τὰ ἕτερα ἔργα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προταθέντος σκοποῦ. Σκέψεις ὀρθότεραι ὑπηγόρευσαν τὴν διάλυσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκείνης καὶ τὴν εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑταιρίαν παράδοσιν κατὰ τὸ 1869 τῶν συνηθροισμένων κεφαλαίων ἐκ δραχμῶν 150,000 ἐπέκεινα εἰς χρεώγραφα δημόσια.

Τούτου γενομένου εὐθὺς ἀπὸ τοῦ 1870 ὑπερεδιπλασιάσθησαν οἱ πόροι τῆς Ἑταιρίας καὶ εἰς τὴν δωρεὰν ταύτην ὀφείλει ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν σωτηρίαν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς. Ἀμέσως ἀνεπτύχθησαν ἐργασίαι λόγου ἄξιαι περὶ τὰ ἀρχαῖα, ἡ δὲ σύστασις τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου, εὐδοκιμήσαντος ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐφαρμογῆς, ἐπέστεψε τὴν ἐπαρκεστέραν παροχὴν τῶν ἀναγκαίων πόρων. Καὶ ἰδοὺ ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν ἔργα τῆς Ἑταιρίας σπουδαιότερα καὶ πλειότερα, εἰς τὰς ἐτησίας λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου περιγραφόμενα καὶ εἰς τοὺς ἐτησίους λογαριασμοὺς ἐν ἀριθμοῖς χρηματικῶν δαπανῶν παριστανόμενα.

Καὶ ὁ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν σήμερον τιθέμενος λ/σμός, Κύριοι, διὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1880, τοιαῦτα ἀποτελέσματα δεικνύει. Εἰσέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον σύντομον προφορικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν εἰς ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

Προσκαλέσαντος δὲ ὕστερον τοῦ ἀντιπροέδρου τοὺς παρόντας ἑταίρους νὰ ἐκλέξωσι κατὰ τὰ κεκανονισμένα τὴν διὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῆς Ἑταιρίας τριμελῆ ἐπιτροπήν, ἐξελέχθησαν οἱ ἑξῆς· Ἰω. Πατρίκιος, Ἀλ. Ἀλ. Ῥαγκαβῆς καὶ Γ. Ε. Ἀντωνιάδης· μεθ' ὃ ἡ Συνέλευσις διελύθη περὶ μεσημβρίαν.

Τῇ δὲ α΄. Φεβρουαρίου 1881 ἡμέρᾳ Κυριακῇ ὥρᾳ 10η π. μ. συνελθόντων αὖθις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑταίρων τριάκοντα τριῶν ὁ ἀντιπρόεδρος προσεκάλεσε τὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τοὺς ἑταίρους τὴν ἔκθεσίν της. Ὅθεν παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς Ἀλ. Ἀλ. Ῥαγκαβῆς ἀνέγνω τὰ ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κύριοι,

Πειθόμενοι τῇ ἐντολῇ, τῇ δοθείσῃ ἡμῖν ὑπὸ τῆς προηγηθείσης Συνελεύσεως, ἐπελήφθημεν τῆς ἐξελέγξεως τῶν τοῦ λήξαντος ἔτους λογαριασμῶν τῆς Ἑταιρίας, καὶ ὑποβάλλομεν νῦν ὑμῖν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν παρεβάλομεν τὰ διπλότυπα τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἔτους 1880, ἤτοι τὰ τοῦ εἰσπράκτορος ἀπ' ἀριθ. 1—141 καὶ τὰ τοῦ Ταμίου ἀπ' ἀριθ. 1—79, πρὸς τὸ καθημερινὸν τὸ συνάμα καὶ βιβλίον Ταμείου καὶ παρετηρήσαμεν ὅτι ἐσημειώθησαν ἐν τάξει. Εὕρομεν δ' ὅτι τὰ ἔσοδα ἀνέβησαν εἰς δρ. 347,568.55 συμπεριλαμβανομένου εἰς αὐτὰ καὶ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἔτους 1879 ἐκ δρ. 4,264.02.

Ἀκολούθως ἀντιπαρεβάλομεν τὰ ἐντάλματα τῶν πληρωμῶν πρός τε τὰ στελέχη καὶ πρὸς τὰ δικαιολογητικὰ τῶν δαπανῶν ἔγγραφα ἀπ' ἀριθ. 1—317, πλὴν τοῦ ἀριθ. 117 ἀκυρωθέντος καὶ τοῦ ἀριθ. 298 μὴ παρουσιασθέντος ἔτι πρὸς πληρωμήν, καὶ εὕρομεν ἐπίσης ὅτι αἱ πληρωμαὶ ἐγένοντο μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας καὶ τάξεως· ἀνέβησαν δὲ τὰ ἔξοδα εἰς δρ. 343,565.45. Ὥστε τὰ ἔξοδα εἶναι ὀλιγώτερα τῶν ἐσόδων κατὰ δρ. 4,003.10, συμφώνως πρὸς τὸν ἰσολογισμὸν τοῦ Ταμίου.

Ἐπειδὴ ὅμως τὴν ἐξέλεγξιν ἐπερατώσαμεν τὴν 29 Ἰανουαρίου, ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου τρ. ἔτους μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης γενομένας πιστοχρεώσεις τοῦ Ταμείου· ἤτοι εἰσπράξεις μέν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐκ δρ. 4,003.10 ὑπολοίπου τοῦ ἔτους 1880, δρ. 53,077.61, προερχομένας κυρίως ἐκ καταθέσεων τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λαχείου· δαπάνας δέ, ἤτοι ἐπιστροφὰς εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν ἀπέναντι τοῦ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ δρ. 53,050.67, ὥστε τὸ εἰς χεῖρας τοῦ κ. Ταμίου μένον ὑπόλοιπον κατέβη εἰς δρ. 26.94.

Ἐπιχειρήσαντες κατόπιν ἀναθεώρησιν τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρίας, συγκειμένης ἐκ χρεωγράφων καὶ λοιπῶν, εὕρομεν τὰ πάντα ἐν τάξει, τὰ δὲ χρεώγραφα ἅπαντα καὶ τοὺς λοιποὺς χρηματικοὺς τίτλους, κατατεθειμένους εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν, ὡς ἐνέχυρον διὰ τὴν ἐκ 90,000 δραχ. πίστωσιν τῆς Ἑταιρίας ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ, κατὰ τὸ ἐπιδειχθὲν ἡμῖν ὑπ' ἀριθ. 26,638 συμβόλαιον ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1879 τοῦ ἐνταῦθα συμβολαιογράφου Γ. Ἀντωνιάδου, καὶ τὴν ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου 1880 ἀπόδειξιν τῶν διαχειριστῶν τῆς Βιομηχανικῆς Τραπέζης περὶ καταθέσεως ἑκατὸν ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων. Ἐπεδείχθησαν δ' ἡμῖν καὶ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν προκαταβολῶν εἰς λο-

γαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως, αἵτινες ἀνῆλθον εἰς δραχ. 154,299.05.

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρίας παρουσιάζει καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὔξησιν ἐκ δρ. 28,878.79 ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ. Τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν αὔξουσαν πρόοδον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, τὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐπίτασιν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν διὰ τῶν μικρῶν τῆς Ἑταιρίας μέσων ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἐφελκύουσιν ὁσημέραι μείζονα τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ὑψηλοῦ ἡμῶν σκοποῦ.

Ἰδόντες, Κύριοι, ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ διάφορα ἔργα τῆς Ἑταιρίας καὶ παρατηρήσαντες ὅτι ταῦτα διὰ πολλῶν κόπων καὶ μόχθων ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐνεργοῦνται, θεωροῦμεν καθῆκον ἡμῶν νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐξιδιασμένης αὐτῆς εὐαρεσκείας πρὸς τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διὰ τοὺς ἀτρύτους κόπους οὓς καταβάλλουσι πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ διάσωσιν τῶν ἀνεκτιμήτων κειμηλίων τῶν προγόνων ἡμῶν, καὶ τὴν πεφωτισμένην καθόλου διοίκησιν καὶ διαχείρησιν τῶν συμφερόντων τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Ἰανουαρίου 1881.

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ

ΑΛ. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.
ΙΩ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ.
ΓΕΩΡ. Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Εἶτα ὁ ταμίας Π. Γιαννόπουλος ἔδωκεν ἐξηγήσεις τινὰς περὶ δύο ποσῶν ἐγγραφέντων ἐν τῷ ἰσολογισμῷ εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ παραδρομήν, διορθωθεῖσαν μετὰ ταῦτα. Ἔτι καθυπέβαλε κατάστασιν τῶν ἀπολογισμῶν τῶν τελευταίων ἕνδεκα ἐτῶν, καὶ πάλιν, ὡς ἄλλοτε, παρεκάλεσε τοὺς ἑταίρους νὰ τὸν ἀντικαταστήσωσιν ἐν τῇ ταμιείᾳ, διότι, εἶπεν, ἂν μὲν εἶναι τιμὴ τὸ ἔργον τοῦ ταμίου, πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ τιμηθῶσιν, ἂν δὲ εἶναι καθήκοντος ἐκτέλεσις, δίκαιον καὶ ἄλλοι νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτό. Ἡ δὲ Συνέλευσις δὲν ἀπεδέχθη τὴν παραίτησίν του.

Εἶτα ὁ ἀντιπρόεδρος εἶπεν, ὅτι δύναται ὁ βουλόμενος νὰ κάμῃ παρατηρήσεις ἂν ἔχῃ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς προῆλθεν εἰς τοῦτο, προσεκάλεσε τοὺς ἑταίρους νὰ ἐκλέξωσι τὸ νέον Συμβούλιον διὰ δύο ψηφοφοριῶν ὡς κελεύει ὁ ὀργανισμὸς καὶ ἐξελέχθησαν οἱ ἑξῆς ἐν τῇ πρώτῃ ψηφοφορίᾳ·

Πρόεδρος	**Ε. Καστόρχης**	διὰ ψήφ.		17
Ἀντιπρόεδρος	**Σπυρίδ. Φιντικλῆς**	»	»	26
Ταμίας	**Παν. Ἐμ. Γιαννόπουλος**		»	32
Γραμματεὺς	**Στέφ. Ἀθ. Κουμανούδης**		»	32

Ὁ κ. Καστόρχης εἶπεν· Εὐχαριστῶ μὲν τοὺς ἑταίρους διὰ τὰς ψήφους ἅς μοὶ ἔδωκαν, ἀλλὰ παραιτοῦμαι, διότι εἶναι ἁρμόδιος ὁ πρόεδρος ὁ περυσινός, ὅστις ἂν καὶ δὲν εἶναι παρὼν ἐν Ἀθήναις, οὐδόλως διὰ τοῦτο ἐμποδίζονται τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας.

Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν κυρίων Ἀθ. Κατριβάνου καὶ Ἐλ. Ῥηγάδη ἐπέμεινεν εἰς τὴν γενομένην ψηφηφορίαν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ψηφηφορίᾳ ἐψηφηφόρησαν 32, ἀφοῦ

Κανελλόπουλος Ἠλ.	»	16,80
Κανταχουζηνὸς Ἀλ.	»	15
Καραμάνος Μ.	»	15
Καράπαυλος Ν.	»	25
Καστόρχης Εὐθ.	»	15
Κατριβάνος Ἀθ.	»	15
Καφταντζόγλους Λ.	»	15
Koehler Ulr.	»	28
Κοχίδης Δημ.	»	15
Κολιάτσος Σωκρ. ἀρχιμανδρίτης	»	15
Κομπότης Ἀγαμ.	»	16,80
Κοντόσταβλος Ἀλ.	»	15
Κοντόσταβλος Ἰω.	»	20
Κορομηλᾶς Δ. Α.	»	15
Κουμανούδης Στ. Ἀθ.	»	15
Κυριακὸς Ἰω.	»	15
Κωνσταντίνου Γ.	»	15
Κωστῆς Κ. Ν.	»	15
Λάκων Β.	»	15
Λάμπρος Π.	»	15
Λάμπρος Σπ. Π.	»	15
Λασκαρίδης Λ.	»	15
Lueders O.	»	28
Μάμουκας Ἀ.	»	15
Μαυροκορδάτος Γ. Α.	»	50
Μαυροκορδάτος Ν. Α.	»	20
Μιστριώτης. Γ.	»	15
Μπούκης Ἰω.	»	15
Μπουρνιᾶς Γρ.	»	15
Μυλωνᾶς Κυρ.	»	15
Μωραΐτης Δημ.	»	28
Μωραΐτης Σπ.	»	15

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

(Όσων ὀνομάτων εἶναι προτεθειμένος ἀστερίσκος, αὐτοὶ πρὸς τῇ ἐτησίᾳ συνδρομῇ καὶ καθυστεροῦσαν συνδρομὴν κατέβαλον ἢ τὴν τοῦ προσεχοῦς ἔτους).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον	Δρ.	1000
Ὁ δῆμος Ἀθηναίων	»	300
Ἀγγελόπουλος Ἰω.	»	15
Ἀμπανόπουλος Λ.	»	15
Ἀναστασίου Νικόλ.	»	16,80
Ἀνδρόπουλος Σταῦρ.	»	15
Ἀντωνιάδης Γεώργ.	»	15
Ἀργυρόπουλος Ἰακ.	»	28
Βαλασόπουλος Ἰω.	»	37,40
Βικέλας Δημ.	»	15
Γεράκης Γ. Α.	»	15
Γιαννόπουλος Π. Ἐμ.	»	15
Γρηγόριος ἀρχιμανδρίτης	»	15
Δραγούμη Ἐλ. Στ.	»	15
Δραγούμης Μ.	»	50
Δραγούμης Στ.	»	15
Εὐστρατιάδης Π.	»	15
Ζαχαρίου Προκόπ. Δ.	»	15
Ζωγράφος Ἰω.	»	28
Θερλόγης Π.	»	50
Θεοφιλάτος Ἰω.	»	15
Ἰατρίδης Εὐθ.	»	15
Καζάζης Ν.	»	15
Καλαποθάκης Μ.	»	15
Καλλιγᾶς Π.	»	15

Κανελλόπουλος Ἠλ.	»	16,80
Κανταχουζηνὸς Ἀλ.	»	15
Καραμάνος Μ.	»	15
Καράπαυλος Ν.	»	25
Καστόρχης Εὐθ.	»	15
Κατριβάνος Ἀθ.	»	15
Καφταντζόγλους Λ.	»	15
Koehler Ulr.	»	28
Κοκίδης Δημ.	»	15
Κολιάτσος Σωκρ. ἀρχιμανδρίτης	»	15
Κομπότης Ἀγαμ.	»	16,80
Κοντόσταβλος Ἀλ.	»	15
Κοντόσταβλος Ἰω.	»	20
Κορομηλᾶς Δ. Α.	»	15
Κουμανούδης Στ. Ἀθ.	»	15
Κυριακὸς Ἰω.	»	15
Κωνσταντίνου Γ.	»	15
Κωστῆς Κ. Ν.	»	15
Λάκων Β.	»	15
Λάμπρος Π.	»	15
Λάμπρος Σπ. Π.	»	15
Λασκαρίδης Λ.	»	15
Lueders O.	»	28
Μάμουκας Ἀ.	»	15
Μαυροκορδάτος Γ. Α.	»	50
Μαυροκορδάτος Ν. Α.	»	20
Μιστριώτης. Γ.	»	15
Μπούκης Ἰω.	»	15
Μπουρνιᾶς Γρ.	»	15
Μυλωνᾶς Κυρ.	»	15
Μωραΐτης Δημ.	»	28
Μωραΐτης Σπ.	»	15

Νέγρης Θ. Κ.	»	15
Νικολαΐδης Γ.	»	15
Oberg Em.	»	28
Οἰκονομίδης Β. Τ.	»	15
Παπαῤῥηγόπουλος Κ.	»	15
Παπαῤῥηγόπουλος Π.	»	15
Πάππος Δημ.	»	30
Παυλίδης Παν.	»	15
Πρετεντέρης Χ. Τ.	»	15
Προκόπιος Ἀθηνῶν μητροπολίτης	»	15
Ῥάλλης Δ. Γ.	»	15
Ῥενιέρης Μ.	»	15
Ῥηγάδης Ἐλ.	»	28
Ῥουσόπουλος Ἀθ.	»	15
Σακελλαρόπουλος Σπ.	»	15
Σαρίπολος Ν.	»	15
Σεμιτέλος Δ.	»	15
Schliemann Η.	»	15
Σχουζὲς Π. Γ.	»	28
Σχουλούδης Στ.	»	15
Σουγδουρῆς Γ.	»	112
Σουρμελῆς Δ.	»	15
Σταματάκης Π.	»	15
Σχινᾶς Β.	»	15
Σωτηρόπουλος Σ.	»	15
Φιλαδελφεὺς Θ. Ν.	»	15
Φίλιος Δ.	»	15
Φιλιππίδης Γ.	»	15
Φίλων Φ. Ι.	»	15
Φιντικλῆς Σπ.	»	15
Φλῶρος Γ.	»	15
Wilberg Κ.	»	15

Ziller E.	»	15

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ὁ δῆμος Πειραιέων	»	100
Ζανέτος Γ.	»	15
Ζωγράφος Ἀθ.	»	25
Μουτζόπουλος Δ.	»	15
Μουτζόπουλος Τρ.	»	15

ΕΝ ΚΡΙΣΣῌ

Ἀθανοσιάδης Ἐρ.	»	15

ΕΝ Τῌ ΛΟΙΠῌ ΣΤΕΡΕᾼ ΕΛΛΑΔΙ

Ἱεραὶ μοναὶ		
Ἁγίας Τριάδος (ἐν δήμῳ Πλαταιῶν)	»	25
Ταξιαρχῶν (ἐν δήμῳ Θίσϐης)	»	25
Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακαριωτίσσης	»	20
Γενεσίου Θεοτόκου (Πελαγίας)	»	25
Μεταμορφώσεως Σωτῆρος (Σαγματᾶ)	»	25
Ὁσίου Σεραφείμ	»	25
Παντοκράτορος (ἐν Ἀκαρνανίᾳ)	»	30

ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣῼ

Μονὴ Ταξιαρχῶν (Αἰγίου)	»	100

ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ

ΕΝ ΣΥΡῼ

Ὁ δῆμος Ἑρμουπολιτῶν	»	200
Βαφιαδάκης Δημ.	»	15
* Βλαστὸς Ἀντ.	»	30

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘῼ

Κολυϐᾶς Ἀλ.	»	15
Μαρτινέγγος Ἐλισ.	»	20

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡᾼ

Ῥωμανὸς Ἰω.	»	15

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γεδεὼν Μαν.	»	15
* Οἰκονόμου Κ. Γ.	»	45

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ

Κοντογιαννάκης Ἰω.	»	560

ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ

Βλαστὸς Στέφ. Α.	»	28
Καραμάνος Φωκ.	»	15

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

* Macmillan G.	»	30

ΕΝ ΟΞΩΝΙΩ

Sayce Archibald	»	85,80

Εἰσεπράχθησαν δὲ καὶ προσφοραὶ ἔκτακτοι τῶν ἑξῆς·

τοῦ ἐν Ἐλευσῖνι Ἀριστ. Μητρομελέτη	δρ.	68
τῶν ἐν Μασσαλίᾳ Ῥάλλη, Σκυλίτση καὶ Ἀργέντη (Συντροφ.)	»	65,35
τοῦ ἐν Ἀθήναις Vict. Jernstedt	»	16,80
» » » Β. Λατισιέφ	»	16,80
» » » Γ. Ἀλ. Μαυροκορδάτου	»	448
τὸ κληροδότημα τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου	»	2000

Ἔτι εἰσεπράχθησαν οἱ τόκοι καὶ τὰ μερίσματα τῶν δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων ἃ κατέλιπον πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἑταιρίαν οἱ ἑξῆς·

Ἰωάννης Χατζηπέτρος
Ἰωάννης Ῥώμας
Ἰωάννης Λαδόπουλος
Ἰωάννης Α. Κουμανούδης
Κύριλλος Χαιρωνίδης.

Δωρηταὶ βιβλίων καὶ τὰ βιβλία αὐτά.

Ἡ ἐν Πετρουπόλει **Commission Impériale archéologique** τὰ ἑαυτῆς **Comptes rendus de l'année 1877. St. Pétersbourg, 1880,** εἰς φύλ. μετ' ἄτλαντος.

Ἡ ἐν Ὀδησσῷ αὐτοκρ. Ἑταιρία τῆς ἱστορίας καὶ ἀρχαιολογίας τὰ ἑαυτῆς Πρακτικὰ ἀπὸ Νοεμβρίου 1878 ἕως Νοεμβρίου 1879 (ῥωσσιστὶ) εἰς 8ον, ἔτι ψήφισμα ἀνέκδοτον Παντικαπαϊτῶν, ἡρμηνευμένον ῥωσσιστὶ ὑπὸ Γιούργεβιτς, 1880, εἰς 8ον μετὰ φωτογραφίας.

Ἡ ἐν Κοπεγχάγῃ βασιλ. Ἑταιρία τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἄρκτου τὰ ἑαυτῆς **Mémoires 1878—79** εἰς 8ον· ἔτι **Tillæg etc. 1878—79** εἰς 8ον· ἔτι ὁ **J. A. Worsaæ, la colonisation de la Russie et du Nord Scandinave; traduction. Copenhague, 1875,** εἰς 8ον, καὶ **Fra steen og Bronzealderen etc. Kiobenhavn, 1880,** εἰς 8ον.

Ἡ ἐν Κανταβριγίᾳ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία φυλλάδιον· **Historiola collegii corporis Christi. Cambridge, 1880,** εἰς 8ον.

Ὁ αὐτόθι **S. S. Lewis** φυλλάδιον· **On nine Roman signets lately found in the lead-mines at Charterhouse on Mendip. (May 26, 1879).**

Ὁ ἐν Λονδίνῳ· **Gardner** φυλλάδιον· **The coins of Elis. London, 1879,** εἰς 8ον.

Ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις τὸν γ′ καὶ δ′ τόμον τῶν **Ausgrabungen in Olympia, 1879** καὶ **1880,** εἰς φύλ. ἔτι

Τὸ Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Καθίδρυμα **die antiken Terracotten im Auftrag etc. herausgegeben von R. Kekulé. Band I, die Terracotten von Pompeji bearbeitet von Hermann von Rhoden, Stuttgart, 1880,** εἰς φύλ. ἔτι **Das Kuppelgrab bei Menidi, Athen, 1880,**

εἰς 4ον, ἔτι τὸ περιοδικὸν Mittheilungen etc. τοῦ ἔτους 1880, Athen, εἰς 8ον.

Τὸ ἐν Κιλίᾳ Πανεπιστήμιον· Schriften aus dem Jahre 1879. Bd. XXV, 1879 εἰς 4ον.

Ὁ ἐν Φριεδριχστάδτῃ I. A. Messinga, φυλλάδιον· Die Abzeichen der Religion in den Wappen, ἐξηγμένον ἐκ τῆς Vierteljahrschrift für Heraldik τοῦ 1879.

Ὁ ἐν Πέστῃ Ἰω. Τέλφυς τὰ ἑαυτοῦ Συγγραμμάτια Ἑλληνικά. Βουδαπέστησι, 1880, εἰς 4ον.

Ὁ ἐν Γρὰτς Π. Περβάνογλους 2 φυλλάδια· Le colonie greche sulle coste orientali del mare Adriatico, καὶ Sull'origine del nome del mare Adriatico, εἰς 8ον.

Ἡ ἐν Ζαγρεβίῳ (Agram) Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία τὸ ἑαυτῆς περιοδικὸν Vjestnik κτλ. ἀπὸ τοῦ α'. ἀρ. τοῦ β'. ἔτους 1880, εἰς 8ον.

Ἡ ἐν Λουγδούνῳ Ἀκαδημαϊκὴ Ἑταιρία τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τὰ ἑαυτῆς Annales.

Ἡ ἐνταῦθα Ecole française τὸ ἑαυτῆς περιοδικὸν Bulletin de correspondance hellénique τοῦ ἔτους 1880.

Ἐξ Ὁλλανδίας ἐστάλη Verslagen omtrent's Rijks verzamelingen van Geschiedenis en Kunst. II. 1879. 'S Gravenhage, 1880.

Ἡ ἐν Βαρκελλώνῃ τῆς Ἱσπανίας Association Artistico-arqueologica τὸ τεῦχος Exposicion de grabados de autores espannoles. Catalogo. Enero de 1880, εἰς 8ον, ἔτι· Memorias leidas en las session inaugural anno 1880. Barcelona, 1880, εἰς 8ον.

Ἡ ἐν Βαλεγκίᾳ Ἀρχαιολ. Ἑταιρία τὸ τεῦχος Memoria de los trabajos à Cabo durante el anno 1877. 1878. Valencia, 1878 καὶ 1879, εἰς μικρ. 4ον.

Ἐκ Λισσαβῶνος τῆς Πορτογαλλίας ἐστάλη παρὰ τοῦ J. Da Silva τὸ τεῦχος Boletim de architectura e de ar-

cheologia da real associaçao dos architectos e archeologos portuguezes. 2α serie, tomo 3, N° 1. 2. 3. Lisboa, 1880, εἰς 4ον.

Τὸ ἐν Βασιγκτῶνι τῆς Ἀμερικῆς Σμιθσώνειον Καθίδρυμα τὸ ἑαυτοῦ Annual report τοῦ ἔτους 1877, εἰς 8ον· ἔτι A collection of gesture-signs and signals of the North American Indians, 1880, εἰς 4ον.

Ἡ ἐν Φιλαδελφείᾳ Νομισματικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία τὸ ἑαυτῆς Report τῶν ἐτῶν 1878 καὶ 1879 εἰς 8ον· ἔτι R. N. Toppan, Some modern monetary questions etc. 1880, εἰς 8ον, ἔτι Proceedings etc. 1879, ἔτι Remains of an Aboriginal encampment at Rehoboth Delaware, 1880, εἰς 8ον. ἔτι φυλλάδιον· Act und bull παρὰ τοῦ Henry Phillips γραμματέως τῆς αὐτῆς Ἑταιρίας.

Ἔτι ἐστάλησαν ἐξ Ἀμερικῆς· Central Ohio scientific Association Vol. I, part. I. Urbana-Ohio, 1878, καὶ Edw. Morse, Dolmens in Japan, 1880.

Introduction to the study of Sign Language ὑπὸ G. Mallery. Washington, 1880, εἰς 4ον.

Ὁ ἐν Βερολίνῳ K. Bœtticher, die Thymele der Athena-Nike auf der Akropolis von Athen. Berlin, 1880, εἰς 8ον.

Ὁ ἐνταῦθα πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογος τοὺς δαπάνῃ Σ. Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντας Πίνακας τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν Ε'. πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ.

Οἱ συντάκται τοῦ ἐνταῦθα ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «Ἀθηναίου» τὸν Η'. καὶ Θ'. τόμον αὐτοῦ εἰς διπλᾶ ἀντίτυπα, καὶ τὸν Α'. ἕως Ζ'. τόμον. Ἔτι τὰ Sitzungsberichte der philosoph. philol. u. histor. Classe der K. bayer. Acad. d. Wissensch. 1879—80, τεύχη ἐννέα.

Ὁ Παναγ. Γ. Γεννάδιος, Pre-historic races of the

Εἶτα ὁ ταμίας Π. Γιαννόπουλος ἔδωκεν ἐξηγήσεις τινὰς περὶ δύο ποσῶν ἐγγραφέντων ἐν τῷ ἰσολογισμῷ εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ παραδρομήν, διορθωθεῖσαν μετὰ ταῦτα. Ἔτι καθυπέβαλε κατάστασιν τῶν ἀπολογισμῶν τῶν τελευταίων ἕνδεκα ἐτῶν, καὶ πάλιν, ὡς ἄλλοτε, παρεκάλεσε τοὺς ἑταίρους νὰ τὸν ἀντικαταστήσωσιν ἐν τῇ ταμιείᾳ, διότι, εἶπεν, ἂν μὲν εἶναι τιμὴ τὸ ἔργον τοῦ ταμίου, πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ τιμηθῶσιν, ἂν δὲ εἶναι καθήκοντος ἐκτέλεσις, δίκαιον καὶ ἄλλοι νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτό. Ἡ δὲ Συνέλευσις δὲν ἀπεδέχθη τὴν παραίτησίν του.

Εἶτα ὁ ἀντιπρόεδρος εἶπεν, ὅτι δύναται ὁ βουλόμενος νὰ κάμῃ παρατηρήσεις ἂν ἔχῃ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς προῆλθεν εἰς τοῦτο, προσεκάλεσε τοὺς ἑταίρους νὰ ἐκλέξωσι τὸ νέον Συμβούλιον διὰ δύο ψηφοφοριῶν ὡς κελεύει ὁ ὀργανισμὸς καὶ ἐξελέχθησαν οἱ ἑξῆς ἐν τῇ πρώτῃ ψηφοφορίᾳ·

Πρόεδρος	**Ε. Καστόρχης**	διὰ ψήφ.	17
Ἀντιπρόεδρος	**Σπυρίδ. Φιντικλῆς**	» »	26
Ταμίας	**Παν. Ἐμ. Γιαννόπουλος**	»	32
Γραμματεὺς	**Στέφ. Ἀθ. Κουμανούδης**	»	32

Ὁ κ. Καστόρχης εἶπεν· Εὐχαριστῶ μὲν τοὺς ἑταίρους διὰ τὰς ψήφους ἃς μοὶ ἔδωκαν, ἀλλὰ παραιτοῦμαι, διότι εἶναι ἁρμόδιος ὁ πρόεδρος ὁ περυσινός, ὅστις ἂν καὶ δὲν εἶναι παρὼν ἐν Ἀθήναις, οὐδόλως διὰ τοῦτο ἐμποδίζονται τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας.

Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν κυρίων Ἀθ. Κατριβάνου καὶ Ἐλ. Ῥηγάδη ἐπέμεινεν εἰς τὴν γενομένην ψηφηφορίαν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ψηφηφορίᾳ ἐψηφηφόρησαν 32, ἀφοῦ

ἔτος 18

ΕΞ

ωπικόν. .		
. ὕλη, χάρτ		
οθήκη· βιβλ		
ωπικόν . .		
οθῆκαι πρὸς		
ραὶ ἀρχαίων		
6	93	(β)
6	93	(γ)
		(δ)
		(ε) Π
		(ς) Μ

Κανελλόπουλος Ἠλ.	»	16,80
Καντακουζηνὸς Ἀλ.	»	15
Καραμάνος Μ.	»	15
Καράπαυλος Ν.	»	25
Καστόρχης Εὐθ.	»	15
Κατριβάνος Ἀθ.	»	15
Καφταντζόγλους Λ.	»	15
Koehler Ulr.	»	28
Κοκίδης Δημ.	»	15
Κολιάτσος Σωκρ. ἀρχιμανδρίτης	»	15
Κομπότης Ἀγαμ.	»	16,80
Κοντόσταβλος Ἀλ.	»	15
Κοντόσταβλος Ἰω.	»	20
Κορομηλᾶς Δ. Α.	»	15
Κουμανούδης Στ. Ἀθ.	»	15
Κυριακὸς Ἰω.	»	15
Κωνσταντίνου Γ.	»	15
Κωστῆς Κ. Ν.	»	15
Λάκων Β.	»	15
Λάμπρος Π.	»	15
Λάμπρος Σπ. Π.	»	15
Λασκαρίδης Λ.	»	15
Lueders O.	»	28
Μάμουκας Ἀ.	»	15
Μαυροκορδάτος Γ. Α.	»	50
Μαυροκορδάτος Ν. Α.	»	20
Μιστριώτης. Γ.	»	15
Μπούκης Ἰω.	»	15
Μπουρνιᾶς Γρ.	»	15
Μυλωνᾶς Κυρ.	»	15
Μωραΐτης Δημ.	»	28
Μωραΐτης Σπ.	»	15

Νέγρης Θ. Κ.	»	15
Νικολαΐδης Γ.	»	15
Oberg Em.	»	28
Οἰκονομίδης Β. Τ.	»	15
Παπαῤῥηγόπουλος Κ.	»	15
Παπαῤῥηγόπουλος Π.	»	15
Πάππος Δημ.	»	30
Παυλίδης Παν.	»	15
Πρετεντέρης Χ. Τ.	»	15
Προκόπιος Ἀθηνῶν μητροπολίτης	»	15
Ῥάλλης Δ. Γ.	»	15
Ῥενιέρης Μ.	»	15
Ῥηγάδης Ἐλ.	»	28
Ῥουσόπουλος Ἀθ.	»	15
Σακελλαρόπουλος Σπ.	»	15
Σαρίπολος Ν.	»	15
Σεμιτέλος Δ.	»	15
Schliemann H.	»	15
Σκουζὲς Π. Γ.	»	28
Σκουλούδης Στ.	»	15
Σουγδουρῆς Γ.	»	112
Σουρμελῆς Δ.	»	15
Σταματάκης Π.	»	15
Σχινᾶς Β.	»	15
Σωτηρόπουλος Σ.	»	15
Φιλαδελφεὺς Θ. Ν.	»	15
Φίλιος Δ.	»	15
Φιλιππίδης Γ.	»	15
Φίλων Φ. Ι.	»	15
Φιντικλῆς Σπ.	»	15
Φλῶρος Γ.	»	15
Wilberg K.	»	15

Ziller E.	»	15

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ὁ δῆμος Πειραιέων	»	100
Ζανέτος Γ.	»	15
Ζωγράφος Ἀθ.	»	25
Μουτζόπουλος Δ.	»	15
Μουτζόπουλος Τρ.	»	15

ΕΝ ΚΡΙΣΣῌ

Ἀθανοσιάδης Ἐρ.	»	15

ΕΝ Τῌ ΛΟΙΠῌ ΣΤΕΡΕᾼ ΕΛΛΑΔΙ

Ἱεραὶ μοναὶ

Ἁγίας Τριάδος (ἐν δήμῳ Πλαταιῶν)	»	25
Ταξιαρχῶν (ἐν δήμῳ Θίσϐης)	»	25
Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακαριωτίσσης	»	20
Γενεσίου Θεοτόκου (Πελαγίας)	»	25
Μεταμορφώσεως Σωτῆρος (Σαγματᾶ)	»	25
Ὁσίου Σεραφείμ	»	25
Παντοκράτορος (ἐν Ἀκαρνανίᾳ)	»	30

ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣῼ

Μονὴ Ταξιαρχῶν (Αἰγίου)	»	100

ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ

ΕΝ ΣΥΡῼ

Ὁ δῆμος Ἑρμουπολιτῶν	»	200
Βαφιαδάκης Δημ.	»	15
* Βλαστὸς Ἀντ.	»	30

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘῼ

Κολυϐᾶς Ἀλ.	»	15
Μαρτινέγγος Ἐλισ.	»	20

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡᾼ

Ῥωμανὸς Ἰω.	»	15

τὴν 27ην Ἰουνίου καὶ τῶν ἐργασιῶν μου παρατίθημι ὧδε σύντομον ἀφήγησιν.

Ἑπόμενος, εἰ καὶ μετὰ πολλοῦ δισταγμοῦ τὸ κατ' ἀρχάς, τῇ κοινῇ γνώμῃ, ὅτι τὰ θεμέλια τοῦ τοξοειδοῦς τοίχου, ἃ ἡ ῥυμοτομία εἶχε φέρει εἰς φῶς, ἀνῆκον πιθανῶς εἰς Θέατρον ἢ θεατροειδές τι οἰκοδόμημα, παρήγγειλα τοὺς σκαφεῖς, ν' ἀνοίξωσιν ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν πλησίον τῆς κόγχης φαινομένων λίθων τοῦ ἐξωτάτου τόξου δύο τάφρους εἰς ἱκανὴν ἀπ'ἀλλήλων ἀπόστασιν καὶ κατ'ἀκτινοειδῆ διεύθυνσιν πρός τι σημεῖον τοῦ ὑπὸ τὸν λόφον κοιλώματος, ὅπερ ὑπέθετον τὸ κέντρον τῆς ὅλης οἰκοδομῆς. Ἀλλὰ μόλις ἡ σκαφὴ προὐχώρησε μέτρα τινὰ πρὸς τὰ κάτω καὶ ἡ σκαπάνη προσέκρουσεν εἰς τὰ θεμέλια ἑτέρου τόξου, οὗτινος νὰ παρακολουθήσω διὰ σκαφῆς τὰ ἴχνη κατὰ τὸ πρὸς μεσημβρίαν μέρος ἔκρινα πρὸ παντὸς ἄλλου ἀναγκαῖον. Ἡ ὕπαρξις καὶ δευτέρου τόξου παραλλήλου πρὸς τὸ πρῶτον καὶ πρὸς αὐτὸ συνδεομένου δι' ἐγκαρσίων τοίχων κατὰ κανονικὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις καὶ ἀκτινοειδῶς πρὸς τὰ κάτω χωρούντων καὶ τὸν ἐκεῖ χῶρον οἱονεὶ εἰς κ ε ρ κ ί δ α ς διαιρούντων, πρὸς δὲ τούτοις ὁ κατὰ τὰς τάφρους κλιμακωτὸς τοῦ ἐδάφους σχηματισμός, καθόσον ἡ σκαφὴ πρὸς τὰ κάτω προὐχώρει, ἐκράτυνον ἐν ἐμοὶ τὴν κοινὴν πίστιν, ἕως οὗ τέλος ἡ ἀποκάλυψις κατὰ τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔργου ἡμέρας τετραγώνου λίθου κατὰ τὸ κατώτατον ἄκρον τῆς ἑτέρας τῶν τάφρων καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸν μέρους τῶν δύο λιθοκτίστων ἀναβαθμῶν καὶ ἡ τὴν ἐπιοῦσαν ἀνεύρεσις ἑνὸς τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ τοῦ περὶ τὴν ὀρχήστραν ἐξήλειψαν πᾶσαν ἀμφιβολίαν καὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὄντως Θεάτρου λείψανα ἤνεγκεν ἡ σκαπάνη εἰς φῶς. Τὸ ἔργον ἀπὸ τοῦδε, Κύριε Πρόεδρε, ἠκολούθησε τὴν φυσικήν του πλέον πορείαν καὶ οὕτως ἔχει νῦν νὰ ἐπιδεικνύῃ καὶ ἡ

μαλακῷ βράχῳ καταλλήλως λελαξευμένῳ (*) πρὸς ὑποδοχὴν ἑ δ ω λ ί ω ν. Τούτων ὅμως τῶν ἑ δ ω λ ί ω ν οὐδὲν κατὰ χώραν εὑρέθη, ἀλλὰ δύο σκεπάζοντα ἀρχαῖον φρέαρ κατὰ τὰ θεμέλια τῶν ἄνω τόξων καὶ πιθανώτατα τεθέντα ἐκεῖ, διότι ἕνεκα θραυσμάτων (**) δὲν ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πλέον εἰς τὸν σκοπόν, δι' ὃν εἶχον κατασκευασθῇ. Ἐκ σκληροτέρου τοῦ τῶν θεμελίων πεποιημένα λίθου, εἶναι ὅμοια τὸ σχῆμα καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τοῖς τοῦ ἐν Ἀθήναις Διονυσιακοῦ καὶ τοῖς ἐν τῷ τείχει τοῦ περιβόλου τοῦ ἄστεος εὑρεθεῖσι (Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογ. Ἑταιρίας 1880 σελ. 12) μ. 1,22 καὶ 1,33, πλάτος τὸ ὅλον 0,91, καθίσματος 0,35, ἐσκαμμένου μέρους 0,36, πάχος ὑπὸ τὸ κάθισμα 0,32, πάχος ὄπισθεν 0,26, καὶ κοίλανσις 0,08). Καὶ δύο ἕτεροι ὅμως λίθοι (μαλακώτεροι καὶ ἐρυθρωποὶ) ἐκεῖ, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι κεῖνται, ἀνευρεθέντες ὁ μὲν κατὰ τὸ ἄνοιγμα τῆς Βορείου Εἰσόδου (=κάτω Παρόδου) ὁ δέ, ὁ καὶ ἐκ δύο θραυσμάτων ἀποτελούμενος, κατὰ τὸ τῆς Νοτίου, ἔχουσιν ἐπίσης τὸ σχῆμα ἑδωλίου, ἀλλὰ μείζονας τὰς διαστάσεις (μῆκος σωζόμενον τοῦ ἀκεραίου 1,00, πλάτος τὸ ὅλον 1,25, ἐσκαμμένου μέρους 0,65 τῶν ἄλλων μερῶν 0,35 καὶ 0,25, πάχος μέγιστον 0,28) καὶ οὐδεμίαν δεικνύουσι κοίλανσιν.

Τῶν κλιμάκων (ἦσαν δὲ πᾶσαι 12 ἢ μᾶλλον 14 μετὰ

(*) Τῶν ἰχνῶν τούτων ἡ καταμέτρησις ἐθεωρήθη ὑπ' ἐμοῦ πάντη ἀνωφελής, διότι ἡ νῦν αὐτῶν κατάστασις εἶναι τῆς ἀρχικῆς πολὺ διάφορος, οὐδὲν δὲ δύναται νὰ μᾶς δώσῃ τὸ ἀληθὲς ὕψος καὶ βάθος τῶν ἀναβαθμῶν. Τῶν δὲ Κ ε ρ κ ί δ ω ν τὸ μέσον πλάτος κατὰ τὸ κατώτατον αὐτῶν μέρος εἶναι 2,60 περίπου.

(**) Τῷ ὄντι τὸ ἕτερον τούτων, ὅπερ καὶ μόνον, μετακινηθέντων τῶν ἐπ' αὐτοῦ λίθων τοῦ θεμελίου, ἐξεχώσθη καὶ καταλλήλως τοποθετηθὲν εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ὁ ρ α τ ό ν, φέρει μικρὸν θραῦσμα κατὰ τὸ ὄπισθεν μέρος.

τῶν κατὰ τὰ ἄκρα δύο, ὧν ἴχνη δὲν σώζονται, καὶ κερκίδες 13 ὡς ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος μέρους μετὰ βεβαιότητος ἐξάγεται) (*) σώζονται πανταχοῦ τὰ ἴχνη, τεσσάρων δὲ μόνον αἱ κατώταται λίθιναι βαθμίδες (πλ. 1,00—1,02 μ. 0,90 ὕψ. 0,22—0,24 περίπου) καὶ μιᾶς αὐτῶν καὶ ἡ ἀμέσως ἑπομένη, ὅμοιαι ταῖς τῶν τοῦ Διονυσιακοῦ κατὰ τἆλλα, εἰμὴ ὅτι δὲν φέρουσι χαράγματα. Διαζώματος, περιβόλου ἢ πλαγίων τοίχων, οἷοι ἐν τῷ Διονυσιακῷ πολλοὶ φαίνονται, ἴχνη δὲν σώζονται. Ὑπάρχουσιν ὅμως, ὡς εἴδομεν, τριῶν παραλλήλων τόξων κατὰ τὰ ἄνω τοῦ λόφου τὰ θεμέλια (τούτων καὶ μάλιστα τῶν τοῦ ἐξωτάτου τόξου ἱκανὸν μέρος ὅλως ἐξέλιπε, καταστραφὲν κατὰ τὴν ῥυμοτομίαν τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων) ἀνώμαλα λίαν καὶ ὄχι εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ τῶν συνδεόντων αὐτὰ ἐγκαρσίως ἀκτινοειδῶν τοίχων τριῶν εἰς ἑκάστην ἀναλογούντων κερκίδα, καὶ τῶν μὲν κατὰ τὰ ἄκρα αὐτῆς μὲ τὰς κλίμακας συμπιπτόντων, τοῦ δὲ κατὰ τὸ μέσον δηλοῦντος πιθανώτατα ὅτι κατὰ τὰ ὑψηλότερα τοῦ Κοίλου μέρη ὑποδιῃροῦντο καὶ αὖθις αἱ κερκίδες διὰ κλιμάκων, καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἡμετέρῳ Θεάτρῳ οὐχὶ μόνον εὐκολίας, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλείας χάριν· ὅτι δὲ οἱ ἐπὶ τῶν θεμελίων τούτων ὑψούμενοι τοῖχοι σκοπὸν εἶχον κυρίως νὰ παράσχωσι διὰ τέχνης ὅ,τι ἡ φύσις δὲν εἶχε χορηγήσει, ὕψος δηλ. τὸ ἀνάλογον εἰς τὸν ταπεινὸν λόφον, εἶναι καθ' ἡμᾶς φανερόν. Τῶν δὲ Ἀναλημμάτων, ἤτοι τῶν κατὰ τὰς εἰσόδους (=Παρόδους) τοίχων, τῶν ὑποστηριζόντων τὰ κέρατα τοῦ Κοίλου, σώζεται μό-

---

(*) Γνωστὸν ὅτι καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ ἐν Ἀθήναις Θεάτρου 13 εἶναι αἱ κερκίδες καὶ ὑπετέθη παρὰ πολλῶν ὅτι εἶχέ τινα ὁ ἀριθμὸς οὗτος πρὸς τὰς 13 ἐπὶ Ἀδριανοῦ φυλὰς σχέσιν. Ἆρά γε δὲν ἀποδεικνύεται νῦν ἡ ὑπόθεσις αὕτη οὐχὶ βάσιμος; Τὸ τῆς Ἐπιδαύρου Θέατρον ἔχει 12 κερκίδας καὶ κατ' ἀκολουθίαν 13 κλίμακας.

νον ὁ ὡς θεμέλιον χρησιμεύων κατειργασμένος βράχος (εἰς ὕψος 1,70 κατὰ τὴν Νότιον Εἴσοδον, ἔνθα καὶ κάλλιον διατηρεῖται) μικρὰν ἔχων πρὸς τὴν ὀρχήστραν, ὡς συνήθως οἱ τοῖχοι οὗτοι, κλίσιν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὐχὶ ἐντελῶς πρὸς τὸν ἐμπρόσθιον τῆς Σκηνῆς τοῖχον παράλληλος. Ἴχνη δὲ ἐπιστρώσεως κατὰ τὰ ἀνοίγματα (πλ. 4,10 περίπου) τῶν Εἰσόδων εἰσὶ πολλαχοῦ κατάδηλα.

Τῆς Ὀρχήστρας ἐκτὸς τοῦ βραχώδους ἐδάφους ἀνωμάλου καὶ μάλιστα κατὰ τὸ πλησίον τοῦ τοίχου τῆς Σκηνῆς μέρος (ἐπιστρώσεως ἴχνη δὲν φαίνονται, πάντως ὅμως θὰ ὑπῆρχε τοιαύτη) σώζεται ἄριστα διατετηρημένος καὶ μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ ἐπιμελείας εἰργασμένος ὁ Ὑδραγωγός. Τὰ ἀνοίγματα αὐτοῦ, ἓν εἰς ἑκάστην κερκίδα ἀντιστοιχοῦν, ὡς ἐκ τοῦ ἱκανῶς πεταλοειδοῦς σχήματος τῆς Ὀρχήστρας, τὰ μὲν ἐν τῷ μέσῳ εἶναι βραχύτερα, μακρότατα δὲ τὰ δύο τελευταῖα, ὧν, ὡς γνωστόν, τὸ ἓν μόνον ἀπεκαλύφθη, τὸ καὶ φέρον τὴν καμαρωτὴν ὀπὴν (ὕψ. αὐτῆς 0,50, πλάτ. 0,40 περίπου) δι' ἧς τὸ ὕδωρ διοχετευάμενον εἰς ἄλλον ἀφανῆ ὑπ' αὐτὸ τὸ βραχῶδες τῆς Ὀρχήστρας ἔδαφος ὀχετόν, ἐξήρχετο, τίς οἶδέ που, καὶ πιθανώτατα συνήγετο εἰς Δεξαμενήν, ὅπως εἰς διαφόρους χρησιμεύσῃ ἀνάγκας. Ἀλλὰ ταῦτα θὰ δείξῃ βέβαια καὶ ἀσφαλῆ ἡ ἀνασκαφή, ὅταν ποτε συντελεσθῇ. Οἱ δὲ χωρίζοντες τὰ ἀνοίγματα ἀπ' ἀλλήλων λίθοι (αἱ γέφυραι) (μ. 0,75, πλ. 0,73, πάχ. 0,30) ῥομβοειδές πως ἔχουσι τὸ σχῆμα, ὡς διευθυνόμεναι κατὰ τὸν κ. Χάγερ πρὸς τὸ κέντρον Α, (βλέπε διάγραμμα) τὸ κέντρον δηλ. ὅλου τοῦ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀναβαθμοῦ καὶ ἄνω μέρους τοῦ Κοίλου, ἐν ᾧ ὁ κατώτατος ἀναβαθμὸς καὶ τῆς Ὀρχήστρας τὰ τόξα (καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ὁ ὑδραγωγὸς) κέντρον ἔχουσι τὸ Β. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἂς εἴ-

πῶσι τὰ δέοντα οἱ ἁρμόδιοι. Ἐπικαλυμμάτων τῶν ἀνοιγμάτων ἴχνη δὲν σώζονται· ἀλλ'οὔτε χεῖλος ὑπάρχει πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Πάντως ὅμως ὑπῆρχον τοιαῦτα, ἀλλὰ πῶς τεθειμένα ἐμοὶ τοὐλάχιστον ἄδηλον. Εἶναι δὲ τὸ μέσον μῆκος τῶν ἀνοιγμάτων 1,80 (τοῦ τελευταίου ἐξαιρουμένου, οὗ τὸ μῆκος 2,90), τὸ πλάτος 0,73 καὶ τὸ βάθος τοῦ μὲν κατὰ τὸ μέσον 1,00 τοῦ δὲ τελευταίου 1,15. Φέρουσι δὲ πολλαχοῦ οἱ λίθοι αὐτῶν ἔσωθεν τὰ ἡμισφαιρικὰ ἐκεῖνα ἐξογκώματα, κυροῦντα καὶ ταῦτα τὴν περὶ αὐτῶν κοινὴν γνώμην,ὅτι δηλ.εἰς οὐδὲν ἄλλο ἢ πρὸς εὐχερεστέραν τῶν λίθων λῆψιν ἐν τῇ μετακινήσει αὐτῶν ἐχρησίμευον. Θυμέλης δὲ ἢ τοιούτου τινὸς κατασκευάσματος ἴχνη δὲν ἐφάνησαν οὐδαμοῦ τῆς Ὀ ρ χ ή σ τ ρ α ς.

Τῆς Σ κ η ν ῆ ς, κατὰ τὴν εὐρυτέραν τῆς λέξεως σημασίαν, οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν σώζεται ἢ τῆς κ α τ α σ κ ε υ ῆ ς τ ὰ ἐ δ ά φ η. Καὶ πρῶτον τοῦ ἐμπροσθίου τοίχου μετὰ τῶν δύο πρὸς τὰ κέρατα τοῦ Κοίλου προεξεχουσῶν πτερύγων (αβγδεζη) αὐτοῦ (*) σώζεται τὸ ἀξιόλογον κρηπίδωμα ἐξ 27 πλίνθων ὑμηττείου λίθου (ὡς ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος μέρος ἔστιν εἰκάσαι) συγκείμενον, ἀκατεργάστων μὲν κατὰ τὰ ἄκρα, ἀπεξεσμένων δὲ κατὰ τὸ μέσον, ἔνθα κατὰ σύμμετρα ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα (1,38 ΓΜ) ὑψοῦντο κίονες (διάμετρος 0,48—0,50), ὧν ἴχνη ὡς καὶ τῆς διὰ μολύβδου γομφώσεως αὐτῶν ἀρίδηλα σώζονται. Ἡ κατὰ τὸ μέσον πλίνθος ἔφερεν, ὡς τὰ ἴχνη δεικνύουσι, δύο κατὰ τὰ ἄκρα της, ἔνθα εἶναι καὶ λειοτέρα ἡ ἐπιφάνεια, κίονας εἰς μείζονα ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν (2,10), μείζων οὖσα καὶ αὐτὴ ὅλων τῶν

(*) Τὸ ὅλον μῆκος εἶναι 29,70, τὸ δὲ μῆκος τῶν πλευρῶν τῆς ἀποκαλυφθείσης πτέρυγος 1) 5,70, 2) 2,68, 3) 2,10. Τῆς ἄλλης πτέρυγος ἡ μόνη ἀποκαλυφθεῖσα βραχυτάτη πλευρὰ ἔχει μῆκος 1,90. Πλάτος τοῦ κρηπιδώματος 0,52—0,60, πάχ. ἢ ὕψος 0,18—0,22, μῆκος τῶν πλίνθων 1,15—1,30 περίπου.

ἄλλων πλίνθων. Μόνον δὲ αἱ δύο ἔσχαται κατὰ τὰς βραχυτάτας πλευρὰς τῶν πτερύγων ἔχουσι μὲν τὰ ἄκρα αὐτῶν ἐπίσης ἀκατέργαστα καὶ τὴν κατὰ τὸ μέσον ἐπιφάνειαν ὡμαλισμένην, ἀλλ' οὔτε κίονος οὔτε γομφώσεως οἱασδήποτε ἴχνη φέρουσιν. Τὸν λόγον τούτου, ὡς καὶ τὸν τοῦ ἀ κ α τ ε ρ γ ά σ τ ο υ τῶν πλίνθων κατὰ τὰ ἄκρα, ἂς ἀνεύρωσιν οἱ ἁρμόδιοι, ἂν εἰς ἐξήγησιν τοῦ ἀ κ α τ ε ρ γ ά σ τ ο υ δὲν ἀρκῇ ἡ ὑπόθεσις, ὅτι ἦν ἀφανές, ἀποκρυπτόμενον ὑπὸ τοῦ καὶ νῦν ὑψηλοτέρου, ἔτι δὲ μᾶλλον τοιούτου καθισταμένου διὰ τῆς ἐπιστρώσεως, ἐδάφους τῆς Ὀ ρ χ ή σ τ ρ α ς.

Ὄπισθεν δὲ τοῦ κρηπιδώματος τούτου εἰς ἀπόστασιν 2,17 γαλλ. μέτρ. καὶ πρὸς αὐτὸ παράλληλος σώζεται ἡ β ά σ ι ς ἑτέρου τοίχου (ΘΕ) ἐξ ἐγχωρίων λίθων (μ. 31,55, πλ. 0,60—0,80, πάχ. ἢ ὕψος 0,26) καὶ ἐπ' αὐτῆς κατὰ τὸ πρὸς Νότον μέρος δύο περίπου μέτρα ἀπὸ τοῦ πέρατος σπόνδυλος κίονος ἀρραβδώτου (διάμετρος 0,48, ὕψος σωζόμενον 0,25) χωρίς, οὔτε κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον, ἐν ὁμοίᾳ τινι θέσει καὶ ἀποστάσει, οὔτε καθ' ὅλον τὸ ἄλλο μῆκος τῆς βάσεως, νὰ δυνηθῇ ν' ἀνεύρῃ καὶ ἄλλων ὁμοίων ἴχνη ὁ τὰ παρόντα γράφων. Ἃς εἴπωσι λοιπὸν καὶ περὶ τούτου οἱ ἁρμόδιοι τὰ εἰκότα.

Παρ' ἐμοῦ δὲ καὶ τόδε ἂς ῥηθῇ, ὅτι ἡ βάσις αὕτη (ΘΕ) μακροτέρα οὖσα, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, τοῦ πρὸ αὐτῆς κρηπιδώματος, προέχει αὐτοῦ περισσότερον κατὰ τὸ πρὸς Βορρᾶν μέρος ἢ κατὰ τὸ πρὸς Νότον, ὡς καὶ ἐν τῷ Διαγράμματι δηλοῦται, χωρὶς ὅμως νὰ φαίνηται ὅτι ἐξηφανίσθη λίθος τις.

Ὄπισθεν δὲ καὶ ταύτης τῆς β ά σ ε ω ς ὑπάρχει ἐν σχήματι ὀρθογωνίου παραλληλογράμμου, τοῦ ὁποίου

(*) Ἀκριβεστέρα παρατήρησις μ' ἔπεισεν ὅτι ὁ σπόνδυλος δὲν ἔκειτο κατὰ χώραν.

ὅμως ἐλλείπει ἡ ἑτέρα τῶν μακρῶν πλευρῶν, ἐσκαμμένος ὁ βράχος (λμνξο) πρὸς ὑποδοχὴν θεμελίων, ὧν λείψανα κατὰ χώραν σώζονται (πλ. 0,80—0,85, βάθ. 0,40). Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ δευτέρου τοίχου τῆς πρὸς αὐτὴν παραλλήλου μακρᾶς πλευρᾶς τοῦ παραλληλογράμμου εἶναι 4,80 περίπου, τὸ δὲ μῆκος αὐτῆς 36,30. Τῶν βραχειῶν πλευρῶν τῆς μὲν πρὸς Βορρᾶν, κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ἡ τομὴ τοῦ βράχου συμπίπτει ἀκριβῶς μὲ τὴν ἔσω γραμμὴν τῆς βάσεως (ΘΕ), τὸ μῆκος εἶναι 6,10, τῆς δὲ ἑτέρας 6,40. Καὶ τῷ ὄντι κατὰ 0,30 προέχει τῆς ἔσω γραμμῆς τῆς βάσεως ΘΕ ὁ εἰς τὸ πέρας τῆς κατὰ τὸ Νότιον μέρος βραχείας πλευρᾶς κατὰ χώραν κείμενος ἐντὸς τοῦ ἐσκαμμένου βράχου λίθος.

Οὐ μόνον δὲ ἐκ τοῦ Διαγράμματος ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄνω εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι οὐδ' ἰσάκις ἀπέχουσι τῶν ἄκρων τῆς βάσεως ΘΕ αἱ δύο αὗται βραχύτεραι πλευραί, ἀλλ' ἡ μὲν πρὸς Βορρᾶν 1,20, ἡ δὲ πρὸς Νότον 1,75. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἄλλας τινάς, ὡς καὶ ἐν τῷ Διαγράμματι δηλοῦται, δεικνύει ὁ βράχος τομάς, ὧν ὅμως ἄξιαι μνείας εἶναι κατὰ μὲν τὸ πρὸς Νότον μέρος ἡ κατὰ τὴν γραμμὴν ΦΧΨΩ ἐν εἴδει θυρώματος (ὕψ. ἢ βάθ. 0,20 περίπου) κατὰ δὲ τὸ πρὸς Βορρᾶν ἡ κατὰ τὴν γραμμὴν πρστ ἴσως δὲ καὶ τὴν προέκτασιν αὐτῆς υφχψ (ὕψος ἢ βάθος 0,30), ὡς αἱ μόναι πιθανῶς ὑπ' ἀνθρωπίνης χειρὸς πρός τινα σκοπὸν πεποιημέναι. Πανταχοῦ δ' ἀλλαχοῦ δεικνύει καθ' ἡμᾶς ὁ βράχος τὸ φύσει ἀνώμαλον αὐτοῦ ἔδαφος. Ὄπισθεν δὲ ἡ κατὰ τὰ πλάγια ἄλλου τινὸς οἰκοδομήματος ἴχνη ἡ μέχρι ποῦδε σκαφὴ τοὐλάχιστον δὲν ἔδειξεν, εἰμὴ τομάς τινας ὡσαύτως ἐν τῷ βράχῳ κατὰ τὸ πρὸς Βορρᾶν μέρος, αἵτινες ὅμως δὲν ἐδηλώθησαν ἐν τῷ Διαγράμματι.

Τριαῦτα καὶ τοσαῦτα εἶναι, Κύριε Πρόεδρε, τὰ μέχρις ἡμῶν περισωθέντα καὶ ἐς ἀεὶ περισωθησόμενα, ὡς ἐλπίζω, λείψανα τοῦ Θεάτρου τῆς Ζέας.

Ἡ δ' ἀνεύρεσις αὐτῶν διήγειραν ὡς εἰκὸς, τὴν ἐπιθυμίαν τῆς διὰ σκαφῆς ἐρεύνης καὶ τοῦ ὑπὸ τὴν Καστέλλαν (Μουνυχίαν) χώρου, ἔνθα ἐφαίνοντο μέν ποτε ἴχνη Θεάτρου καὶ ἐν τοῖς Τοπογραφικοῖς χάρταις ἐσημειοῦντο, δὲν εἶχεν ὅμως βεβαιωθῆ δι' ἀσφαλῶν ἐνδείξεων ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ ἔρευνα ἐκεῖ δὲν ἦτο εὔκολος. Οὐ μόνον ὁ τοῦ Κοίλου χῶρος εἶχε δι' ἐπιχώσεως, ἐπίτηδες παρὰ τοῦ κυρίου τῆς γῆς γενομένης, ἄρδην μεταβληθῆ, ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ τὴν Σκηνὴν καὶ τὴν Ὀρχήστραν τόπος εἶναι κατὰ μέγα μέρος καταπλακωμένος ὑπὸ οἰκίσκων.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀδείᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου ἠρευνήθησαν τὰ πρὸς Βορρᾶν ἀνώτατα τοῦ Κοίλου μέρη, ἔνθα ἴχνη τοίχου ἐφαίνοντο καὶ ἀπεκαλύφθη τῷ ὄντι τοιοῦτος παράδοξος, τὸ μὲν κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον, τὸ δὲ κατὰ τὸν πολυγώνιον ἐκτισμένος. Ὁ τοῖχος ἀρχόμενος ἀπὸ Βορρᾶ προχωρεῖ πρὸς Νότον ἐπὶ 8,80 Γ. Μ. (πλ. 0,60, ὕψος 0,46 καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη πλευρὰ αὐτοῦ ἡ κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον ἐκτισμένη) εἶτα κάμπτεται κατ' ὀρθὴν γωνίαν καὶ προχωρεῖ πρὸς Δυσμὰς ἐπὶ δύο περίπου μέτρα (ὕψ. 0,60, πλ. 0,30) καὶ ἐκεῖ πάλιν καμπτόμενος ἀναλαμβάνει τὴν προτέραν ἀπὸ Β πρὸς Ν διεύθυνσιν καὶ προχωρῶν εἰς μῆκος 5 Γ. Μ. (ὕψ. 1,00, πλ. 0,39) κάμπτεται καὶ αὖθις πρὸς Δυσμὰς (μ. 1,89, ὕψ. 0,80, πλ. 0,30—0,40) καὶ ἀπολήγει εἰς ο ὐ δ ὸ ν μαρμάρινον (μ. 1,83, πλ. 0,57) θύρας. Ἀλλ' ἄλλο τι ἐκεῖ δὲν εὑρέθη καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ῥηθῇ ἂν εἶχε σχέσιν τινὰ καὶ ὁποίαν ὁ τοῖχος οὗτος πρὸς τὸ ὑποτιθέμενον θέατρον. Ἕτερος δὲ τοῖχος κατὰ τὸ πρὸς Νότον μέρος

τοῦ Κοίλου καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν ἐπιπέδου τοῦ ὁ ὑδοῦ τοῦ πρώτου, οὗ ἴχνη ὡσαύτως ἐφαίνοντο (μ. 5,00, ὕψ. 0,70, πλ. ἢ πάχ. 0,35), οὐδεμίαν ἐπίσης μᾶς παρεῖχεν ἔνδειξιν βεβαίαν (*). Κατέβημεν λοιπὸν εἰς τὰ κάτω καὶ δὴ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Κρητός τινος ἀνεύρομεν ὑπὸ ἐπίχωσιν 0,30—0,40 Γ. Μ. λείψανα τοίχου ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον φερόμενα (μ. 5,60, ὕψ. 0,50, πλ. 0,40) καὶ πρὸ αὐτοῦ βάσιν μονόλιθον τετράγωνον (μ. 1,00, πλ. 0,90) καὶ μετὰ διακοπὴν τῆς συνεχείας εἰς ἀπόστασιν ἑπτὰ Γ. Μ. ἕτερον μικρὸν (μ. 1,20) τεμάχιον τοῦ τοίχου καὶ πρὸ αὐτοῦ βάσιν ἐπίσης ἑτέραν (0,90—0,80). Νὰ σκάψωμεν περαιτέρω οὔτε πρὸς Βορρᾶν οὔτε πρὸς Νότον ἠδυνάμεθα. Τὰ δ' ἀποκαλυφθέντα ἠδύναντο μέν, ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα κεῖνται, νὰ ὑποτεθῶσιν ὡς εἴς τινα τῶν τοίχων τῆς Σκηνῆς ἀνήκοντα (**), ἀλλ' οὐδεμίαν ἐπίσης μᾶς παρεῖχον βεβαίαν ἔνδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεάτρου. Αὕτη ἐβεβαιώθη μόλις τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔργου ἡμέραν, τὴν δεκάτην δηλ. Ἰουλίου, ὁπότε εἰς βάθος δύο Γ. Μ. καὶ ὑπὸ ἐπίχωσιν, ἧς τὸ κατώτατον στρῶμα διὰ τὸ σκληρὸν καὶ βραχοειδὲς αὐτοῦ πολλάκις ὑπελείφθη παρὰ τῶν σκαφέων ὡς τὸ φυσικὸν ἔδαφος καὶ εἰς δεινὴν ἔθηκε δοκιμασίαν τὸν γράφοντα τὰ παρόντα, ἀνεφάνη ἓν τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ τοῦ περὶ τὴν Ὀρχήστραν. Τὸ ἔργον ἠκολούθησε κατόπιν καὶ ἐνταῦθα τὸν φυσικόν του δρόμον μέχρι τῆς 27ης Ἰουλίου, ὁπότε καὶ διεκόπη δι' οὓς οἴδατε λόγους. Τῶν δ' ἀ-

(*) Καὶ μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεάτρου τὰ τῶν τοίχων τούτων μένουσιν ἀκόμη ἀσαφῆ καὶ ἀπροσδιόριστα.

(**) Καὶ τὰ τοίχου τούτου, ὅστις, ὡς ῥηθῇ ἐνταῦθα, οὐχὶ εὐπρεπῆ ἔχει τὴν μορφήν, καὶ νῦν ἔτι ἀβέβαια καὶ ἀσαφῆ μένουσιν. Ἀπέχει δὲ τῶν κεράτων τοῦ Κοίλου 11,50 περίπου Γ. Μ.

ποκαλυφθέντων παρατίθημι ὧδε συντομωτάτην περιγραφήν.

Τὰ ἀνοίγματα τοῦ ὑδραγωγοῦ (9 πιθανῶς πάντα, ὧν μόνον τὰ 7 ἐγένοντο καταφανῆ διὰ τῆς σκαφῆς εἶναι στενότερα (0,60), ἀβαθέστερα (0,75) καὶ πολὺ τῶν τοῦ τῆς Ζέας μακρότερα (2,44—2,67) καὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐκεῖ, τὰ πρὸς τὰ ἄκρα (ὧν καὶ ἐνταῦθα μόνον τὸ ἓν ἀπεκαλύφθη) βραχύτερα κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων (1,60 περίπου). Οἱ δὲ χωρίζοντες αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων λίθοι (γέφυραι) στενότεροι ἐπίσης τῶν τοῦ Θεάτρου τῆς Ζέας (μ. 0,92—1,45, πλ. 0,43, πάχ. 0,34) ἔχουσι καὶ τὸ σχῆμα πολὺ μᾶλλον ῥομβοειδές. Καλυμμάτων τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ καὶ ἐνταῦθα δὲν ἀνευρέθησαν λείψανα. Ὑπάρχει ὅμως ἐδῶ χεῖλος (ὕψ. 0,04—0,045, πλ. 0,08) πρὸς εἰσδοχὴν αὐτῶν. Τῶν ἀναβαθμῶν σώζονται λείψανα τοῦ κατωτάτου πλατέως (περὶ δευτέρου τοιούτου οὐδὲν δύναται νὰ ῥηθῇ βέβαιον ἐπὶ τοῦ παρόντος) ἐπὶ τοῦ βράχου κυρίως λελαξευμένου φέροντος δὲ μόνον παρυφήν τινα, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ λίθων κατὰ τὸ πρὸς τὸν ὑδραγωγὸν μέρος του. Ἄλλων ἀναβαθμῶν ἴχνη δὲν ἀνεφάνησαν, ἂν καὶ μέρος τι τοῦ πρὸς Νότον κέρατος τοῦ Κοίλου εἰς ἱκανὸν ὕψος ἀνεσκάφη. Ἐπίσης δὲ οὐδὲ κερκίδων ἴχνη ἐγνώσθησαν, ἂν καὶ λείψανα τῶν κατωτάτων βαθμίδων δύο κλιμάκων παρετηρήθησαν ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένων. Τῆς Ὀ ρ χ ή σ τ ρ α ς ἐλάχιστον μέρος ἐξεχώσθη καὶ ἀνευρέθη μόνον τὸ βραχῶδες αὐτῆς ἔδαφος. Τῆς δὲ Σ κ η ν ῆ ς οὐδὲν ἄλλο κατὰ τὴν νῦν σ κ α φ ὴ ν ἀνευρέθη ἢ ὁ προμνημονευθεὶς τοῖχος, ἂν εἰς αὐτὴν πάντως ἀνῆκεν, ἀπεκαλύφθη ὅμως ἡ πρὸς τὸν τοῖχον τοῦτον προέκτασις τοῦ ὑδραγωγοῦ (*) σκεπασμένου,

(*) Ἡ προέκτασις αὕτη ἔχει μῆκος ἀπὸ τοῦ πέρατος τοῦ πρὸς Νότον τελευταίου ἀνοίγματος τοῦ ὑδραγωγοῦ, καθόσον ἡ σκαφὴ μᾶς ἔδειξε τὰ

ὅπως καὶ ὁ τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου. Λεπτομερείας τινὰς ἄλλας μικροτέρου λόγου ἀξίας παραλείπω, Κύριε Πρόεδρε, ἀφ' οὗ καὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ Θεάτρου τούτου δὲν δύναμαι νὰ ἐπισυνάψω Διάγραμμα. Ὁ κύριος τῆς γῆς, οὐκ οἶδα ἐκ τίνων ὁρμώμενος λόγων, βεβαίως ὅμως οὐχὶ συνῳδὰ τῷ ἀρχαιολιγικῷ ἐνεργῶν νόμῳ, ἐπέχωσε καὶ αὖθις τὸν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας ἁδρᾷ δαπάνῃ ἀνασκαφέντα χῶρον πρὶν ἢ προφθάσωμεν καὶ τῶν ἐνταῦθα ἀποκαλυφθέντων νὰ λάβωμεν διάγραμμα τοὐλάχιστον.

Περὶ εὑρημάτων οὐδὲν ἔχω νὰ εἴπω, διότι ταῦτά εἰσιν ἀνάξια ὅλως λόγου (*). Ἂς σημειωθῇ μόνον ἐνταῦθα ὅτι, ἐν ᾧ τὸ Θέατρον τῆς Ζέας ἔβλεπε πρὸς χειμερινὰς Ἀνατολὰς (ΑΝ), τὸ τῆς Μουνυχίας ἀντιστρόφως ἔβλεπε πρὸς θερινὰς Δυσμὰς (ΔΒ).

Καὶ τοιαῦτα μέν, Κύριε Πρόεδρε, τὰ κατὰ τὴν ἀνασκαφήν· τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν συμπέρασμα, ὡς πρὸς τὸ Τοπογραφικὸν ζήτημα, τόδε κατὰ τὸν γράφοντα τὰ παρόντα.

Ἐν μὲν τῷ τῆς Κ α σ τ έ λ λ α ς Θεάτρῳ ἔχομεν τὸ τῶν Δοκίμων συγγραφέων «πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν» (Θουκυδ. VIII § 93), «Μουνυχίασι» (Λυσίας κατ' Ἀγοράτου § 32 καὶ 55) καὶ «Πειραιεῖ Θέατρον» (Ξενοφ. Ἑλλ. II 4,32), εἰς ὃ ἀναφέρονται καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 101 καὶ 102 ἐπιγραφαὶ τοῦ C. In. Gr., καὶ εἰς τὸ ὁποῖον κατήρχετο ὁ Σωκράτης ὅπως βλέπῃ ἀγωνιζόμενον τὸν Εὐριπίδην (Αἰλ. Π. Ἱστορ. 2,13). Ἐν δὲ τῷ τῆς Ζ έ α ς τὸ Θέατρον, οὗ μνημονεύει ἡ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας καθηγητοῦ κυρίου Σ. Κουμανούδη ἐν Ἀθηναίῳ (τόμ. Α΄. σελ. 11) δημοσιευθεῖσα ἐπιγραφή, κτί-

---

ἴχνη, 10 περίπου Μ. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦτο οὐδενὸς ἄλλου τοίχου ἐπὶ τῶν ἐπικαλυμμάτων αὐτῆς ἑδραζομένου ἴχνη δὲν ἐφάνησαν.

(*) Τρία μόνον θραύσματα ἀγγείων ὅλως ἄσημα καὶ τεμάχιον ἀλαβάστρου.

σμα δηλ. τῶν Μακεδονικῶν χρόνων καὶ μάλιστα τῶν ὑστερωτέρων (210—160 π. Χ.). Ἡ γνώμη τοῦ Leake, ἀνδρὸς σοφοῦ τ' ἄλλα καὶ ἀγχινουστάτου, ὅτι ὁ τοῦ Λυσίου καὶ Θουκυδίδου ἀκριβέστερος τῆς τοποθεσίας τοῦ Θεάτρου προσδιορισμὸς ὑποδηλοῖ τὴν ὕπαρξιν καὶ ἄλλου θεάτρου κατὰ τοὺς τότε χρόνους (5ην καὶ 4ην ἑκατονταετηρίδα π. Χ.), δὲν φαίνεται καὶ εἰς ἐμὲ ὀρθή, ἁπλῆ δὲ ἀνάγνωσις τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος (II 4 § 11—32) πείθει πάντα, νομίζω, ὅτι διὰ τῆς φράσεως «τὸ Πειραιεῖ θέατρον» οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ τῆς Μουνυχίας καὶ μόνον τοῦτο νὰ δηλῶται εἶναι δυνατόν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων καὶ ἡ ὅλη ἄλλη ἱστορία τῆς πόλεως τοῦ Πειραιῶς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα Μακεδονικοὺς δύναται νὰ πείσῃ πάντα, νομίζω, ὅτι ἀνάγκη κατασκευῆς νέου θεάτρου ἐπέστη τότε, ὅτε εἶχε καταστραφῆ τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ, ἡ δὲ ἐπισκευὴ αὐτοῦ ἤθελεν ἀπαιτήσει μεγαλειτέραν ἴσως δαπάνην ἢ ἡ κατασκευὴ ἐκ θεμελίων μικροτέρου τοιούτου.

Δὲν συμβάλλουσι δ' ἆρά γε εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης καὶ τεχνικοί τινες λόγοι καὶ τέλος τὰ κατὰ τὰ θεμέλια τῶν τόξων τοῦ θεάτρου τῆς Ζέας εὑρήματα, ὧν ἡ ἐκεῖ ἀνεύρεσις ἐν οἰκοδομήματι ἀρχαιοτέρῳ τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος π. Χ. θὰ ἦτο κατ' ἐμὲ ἀνεξήγητος; Διότι πιθανὴ μὲν δύναται νὰ ᾖ τῶν ἀνωτέρω στρωμάτων τῆς κατὰ τὴν νῦν ἀνασκαφὴν ἐπιχώσεως αὐτῶν μ ε τ α β ο λ ή τ ι ς, ἀπίστευτος ὅμως κατὰ τὸν γράφοντα τὰ παρόντα τ ο ι α ύ τ η κατὰ τὰ βαθύτατα αὐτῆς στρώματα καὶ δὴ καὶ μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους μάλιστα, ἐν τοῖς μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ θεάτρου χρόνοις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1880.

Εὐπειθέστατος
Δ. ΦΙΛΙΟΣ.

τοῦ Κοίλου καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν ἐπιπέδου τοῦ ὁ ὑ δ ο ῦ τοῦ πρώτου, οὗ ἴχνη ὡσαύτως ἐφαίνοντο (μ. 3,00, ὕψ. 0,70, πλ. ἢ πάχ. 0,35), οὐδεμίαν ἐπίσης μᾶς παρεῖχεν ἔνδειξιν βεβαίαν (*). Κατέβημεν λοιπὸν εἰς τὰ κάτω καὶ δὴ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Κρητὸς τινὸς ἀνεύρομεν ὑπὸ ἐπίχωσιν 0,30—0,40 Γ. Μ. λείψανα τοίχου ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον φερόμενα (μ. 5,60, ὕψ. 0,50, πλ. 0,40) καὶ πρὸ αὐτοῦ β ά σ ι ν μονόλιθον τετράγωνον (μ. 1,00, πλ. 0,90) καὶ μετὰ διακοπὴν τῆς συνεχείας εἰς ἀπόστασιν ἑπτὰ Γ. Μ. ἕτερον μικρὸν (μ. 1,20) τεμάχιον τοῦ τοίχου καὶ πρὸ αὐτοῦ βάσιν ἐπίσης ἑτέραν (0,90—0,80). Νὰ σκάψωμεν περαιτέρω οὔτε πρὸς Βορρᾶν οὔτε πρὸς Νότον ἠδυνάμεθα. Τὰ δ' ἀποκαλυφθέντα ἠδύναντο μέν, ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα κεῖνται, νὰ ὑποτεθῶσιν ὡς εἴς τινα τῶν τοίχων τῆς Σκηνῆς ἀνήκοντα (**), ἀλλ' οὐδεμίαν ἐπίσης μᾶς παρεῖχον βεβαίαν ἔνδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεάτρου. Αὕτη ἐβεβαιώθη μόλις τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔργου ἡμέραν, τὴν δεκάτην δηλ. Ἰουλίου, ὁπότε εἰς βάθος δύο Γ. Μ. καὶ ὑπὸ ἐπίχωσιν, ἧς τὸ κατώτατον στρῶμα διὰ τὸ σκληρὸν καὶ βραχοειδὲς αὐτοῦ πολλάκις ὑπελείφθη παρὰ τῶν σκαφέων ὡς τὸ φυσικὸν ἔδαφος καὶ εἰς δεινὴν ἔθηκε δοκιμασίαν τὸν γράφοντα τὰ παρόντα, ἀνεφάνη ἓν τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ ὑδραγωγοῦ τοῦ περὶ τὴν Ὀρχήστραν. Τὸ ἔργον ἠκολούθησε κατόπιν καὶ ἐνταῦθα τὸν φυσικόν του δρόμον μέχρι τῆς 27ης Ἰουλίου, ὁπότε καὶ διεκόπη δι' οὓς οἴδατε λόγους. Τῶν δ' ἀ-

(*) Καὶ μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεάτρου τὰ τῶν τοίχων τούτων μένουσιν ἀκόμη ἀσαφῆ καὶ ἀπροσδιόριστα.

(**) Καὶ τὰ τοίχου τούτου, ὅστις, ὡς ῥηθῇ ἐνταῦθα, οὐχὶ εὐπρεπῆ ἔχει τὴν μορφήν, καὶ νῦν ἔτι ἀβέβαια καὶ ἀσαφῆ μένουσιν. Ἀπέχει δὲ τῶν κεράτων τοῦ Κοίλου 11,50 περίπου Γ. Μ.

ἀνεσκαμμένον, μετατοπισμένους δὲ τοὺς Θ ρ ό ν ο υ ς καὶ δύο αὐτῶν πρόσφατα φέροντας θραύσματα. Καὶ ὅμως τὰ γενόμενα εἶναι εὐεξήγητα. Ἀρχαιοκάπηλοι δηλ. ἢ καὶ τῶν χωρικῶν τινες εἶχον ἐπιχειρήσει, πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς σταθμευούσης νῦν ἐκεῖ ἐνόπλου φρουρᾶς, τὸ ἔργον, τίς οἶδε τί ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσιν ὑπὸ τοὺς Θρόνους, ψευσθέντες δὲ τῶν ἐλπίδων ἀφῆκαν αὐτὸ πιθανῶς ἡμιτελές. Ἡμεῖς τοὐλάχιστον σκάψαντες ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ 0,45 Γ. Μ. περίπου βαθύτερον ἀνεύρομεν κρηπίδωμα ἐκ πέντε μεγάλων λευκῶν λίθων διὰ γομφώσεως μολυβδίνης, ἐν μέρει καὶ νῦν ἔτι σωζομένης, συνδεομένων πρὸς ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἄκρον βάθρον ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ Φρουρίου πλευρᾶς τήνδε φέρον τὴν ἐπιγραφὴν γράμμασιν, ὡς βλέπετε, τῶν Μακεδονικῶν χρόνων

ΞΕΝΟΚΡΑ . . .
. . ΝΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΣ

(Ξενοκράτης Ξενοκράτους Ῥαμνούσιος) (*).

Τί ἦτο τὸ κρηπίδωμα τοῦτο μοὶ εἶνε ἄδηλον· νὰ βεβαιώσω δὲ δὲν δύναμαι ἂν οἱ 4 θρόνοι καθ' ἣν εἶδε τὸ πρῶτον αὐτοὺς ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος θέσιν ἔκειντο κατὰ χώραν ἐπὶ τοῦ κρηπιδώματος ἑδραζόμενοι· ἡ ὀλόγυρα αὐ-

---

(*) Τῶν πλίνθων τοῦ κρηπιδώματος τὰ μέτρα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

1)	μ.	0,86,	πλ.	0,87,	ὕψος	ἢ	πάχ.	0,35
2)	»	1,09,	»	0,47,	»	»	»	0,11
3)	»	1,63,	»	0,95,	»	»	»	0,24
4)	»	1,58,	»	0,95,	»	»	»	0,20
5)	»	1,56,	»	0,95,	»	»	»	0,21

Τὸ βάθρον (ὅπερ πρὸ τῆς ὑφ' ἡμῶν σκαφῆς μόλις διεκρίνετο κατὰ τὸ ἀνώτατον μέρος) ἔχει μῆκος 1,28 πλ. 0,39 ὕψ. ἢ πάχ. 0,39 σώζεται δὲ ὅλον, ἄνευ κοιλώματος ἄνω, τὰ δὲ μὴ ἀναγραφέντα γράμματα ἢ δυσδιάκριτα εἶναι ἢ οὐδόλως διακρίνονται.

τοῦ εἰς πλάτος Γ. Μέτρου περίπου καὶ εἰς βάθος μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους πάντοτε σκαφὴ οὐδὲν ἕτερον ἀπεκάλυψεν ἡμῖν· μακροτέραν δὲ καὶ ἀκριβεστέραν δὲν ἐπέτρεπον οἱ καιροί. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸ κρηπίδωμα τοιαῦτα· οἱ δὲ θρόνοι εἶναι κατὰ πάντα σχεδὸν ὅμοιοι τοῖς εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἐθνικὸν Μουσεῖον ἐκ τοῦ σηκοῦ τῆς Θέμιδος μετενεχθεῖσιν ὑφ' ἡμῶν μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐκεῖ ἐργασιῶν μας. Φέρουσι δὲ οἱ μὲν τρεῖς ὀλίγον τι· ὁ δὲ τέταρτος τὸ πλεῖστον τῆς ἀνακλίσεως μέρος, ἥτις δὲν φαίνεται νὰ ἦτο μεγάλη (0,30); πάντες δὲ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα διάφορα θραύσματα καὶ τὸ λυπηρότερον κολοβὴν τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφήν, ἑνὸς ἢ (ὅπερ καθ' ἡμᾶς πιθανώτερον) πλειόνων ὅλως ἐκλιπόντων καὶ τῷ ὄντι, ὡς νῦν αὕτη φθέγγεται;

1	2	3	4
Ἱερεὺς Ἥρω —	Ἀρχηγέτου —	ἀνέθηκεν —	Διονύσῳ
καὶ τῶν δημοτῶν —	καὶ τῶν ϛρατιωτῶν —	καὶ ϛεφανωθεὶς —	ὑπὸ τῆς βουλῆς

(οἱ ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ δείκνύουσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν τάξιν μόνον, καθ' ἣν νῦν ἐτοποθετήθησαν ὑπ' ἐμοῦ οἱ θρόνοι) ἐπικυροῖ μὲν τὴν γνώμην τῶν εἰπόντων ὅτι ἐν συνεχείᾳ πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ, ἀλλ' οὐδὲν παρέχει ἡμῖν σαφὲς νόημα, οὐδὲ τὸ ὄνομα κἂν ὁλόκληρον τοῦ ἀναθέντος. Τὰ γράμματα τῶν ὑστέρων Μακεδονικῶν χρόνων εἰσὶν ἐπιμελῶς γεγλυμμένα καὶ ἀναγινώσκονται εὐχερέστατα. Δὲν μετεκομίσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἐνταῦθα διὰ τὸ δυσχερὲς ἢ μᾶλλον ἀδύνατον τῆς διὰ ξηρᾶς μεταφορᾶς αὐτῶν (*).

(*) Μέτρα ἔχουσι πάντες τὰ αὐτὰ περίπου τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ νῦν εὑρισκομένων, δηλ. πλ. 0,63, πλ. τοῦ καθίσματος 0,35, ὕψ. μέχρι τῆς ἀνακλίσεως 0,45, βάθος κοιλότητος 0,13 καὶ εἰσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου (πεντελησίου πιθανώτατα) πεποιημένοι. Οἱ ἐν τῷ Μουσείῳ, οἵτινες ἀμ-

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τῆς διημέρου ἐν τῷ φρουρίῳ σκαφῆς ἀποτελέσματα. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα ἠρξάμεθα σκάπτοντες ἔν τινι κατὰ τὴν ἀτραπὸν τὴν εἰς τὸ φρούριον ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἄγουσαν 300 περίπου βήματα τούτου ἀπέχοντι καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων προηνεῳγμένῳ Λάκκῳ, ἔνθα ἐλέγετο ὅτι ἐκρύπτοντο λίθοι ἐνεπίγραφοι καὶ γλυπτὰ ἔργα. Τὰ τῆς ἐνταῦθα σκαφῆς οὐχὶ ὅλως ἀκάρπου ἀποβάσης, ἐν μέρει μόνον ἐγνώρισεν ἐξ αὐτοψίας ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀθήνας. Καὶ πρῶτον μεταξὺ ἄλλων τετραγώνων ἀνεπιγράφων εὑρέθη τῷ ὄντι βάθρον φέρον γράμμασι τῶν Μακεδονικῶν χρόνων τὴν ἑξῆς ἔμμετρον ἐπιγραφήν·

. . . . . . Ε . χων ἀτραπὸν ξένε φράζεο σῆμα
. . . . . . γενητῶν, ὃς γενεὴν ἔλιπον
. . . . ὧν ἔμολον πύματος βασίλεια Ἀΐδαο
. . . ιπαρω θυμὸν ἀποπρολιπὼν

Ὁ λευκὸς τοῦ βάθρου (κοίλου τὰ ἄνω) λίθος εἶναι πάντοθεν ἀποτεθραυσμένος πλὴν τοῦ κατὰ τὸ τέλος τῶν στίχων μέρους (μ. 1,14, πλ. 1,07, ὕψ. 0,50). Τὰ δὲ γράμματα ἐξ ἀρχῆς οὐχὶ ἐπιμελῶς καὶ βαθέως γεγλυμμένα κατέστησαν ὑπὸ τοῦ χρόνου κατὰ τὴν ἀρχὴν μάλιστα τῶν στίχων δυσδιάκριτα. Ἀμφιβάλλω λοιπὸν ἂν καλῶς ἀνέ-

---

φότεροι κατέκειντο ἐν τῷ Σηκῷ τῆς Θέμιδος, ἦσαν δὲ πρὸ πολλοῦ γνωστοί, φέρουσι τάσδε τὰς ἐπιγραφάς·

1	2
Νεμέσει	Θέμιδι
Σώστρατος	Σώστρατος
ἀνέθηκεν	ἀνέθηκεν.

Τῶν γραμμάτων τῆς πρώτης λέξεως τῆς δευτέρας ἐπιγραφῆς ἴχνη μόνον, ἀλλ' ἴχνη ἀσφαλῆ, σώζονται. Τὸ δὲ σχῆμα αὐτῶν τοὺς Μακεδονικοὺς μαρτυρεῖ ὡσαύτως χρόνους, ἀλλ' ἴσως ἀρχαιοτέρους πως τῶν τῶν ἄλλων τεσσάρων. Ἀμφότεροι δέ εἰσιν ἱκανῶς λελωβημένοι καὶ τῆς ἀνακλίσεως μόνον ὁ ἕτερος σώζει ἐλάχιστον μέρος.

γνωσα ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ ἔ μ ο λ ο ν καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ ι π α ρ ω πρὸ τοῦ ι τοῦ ὁποίου διακρίνονται καὶ ἄλλα τινὰ γράμματα Λ ἢ Δ ἢ καὶ Α τὸ σχῆμα ἔχοντα, ἀλλὰ μετὰ τὸ κατ' ἐμὲ ω οὐδὲν διέκρινα.

Μεγάλη ἐπίσης μοὶ ἐφαίνετο ἡ ἀπόστασις ἐν τῷ λίθῳ τοῦ Ω ἀπὸ τοῦ Ν τῆς λέξεως ΩΝ, ἀλλ' ἐπίσης οὐδὲν ἐν τῷ μεταξὺ ἠδυνήθην νὰ διακρίνω. Ἀτυχῶς, ἂν καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀνηρεύνησα ὅλους τοὺς ἐκεῖ λίθους, οὐδὲν ἕτερον τεμάχιον τοῦ βάθρου ἀνεῦρον καὶ οὕτω ἀπέβη, ἐμοὶ τοὐλάχιστον, ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐπιγραφῆς ἀνέφικτος καὶ ἡ γνῶσις τοῦ εἰς ποῖον ἀνῆκε τὸ σ ῆ μ α ἀδύνατος.

Περὶ ἑτέρου τινὸς κυλινδρικοῦ, ἐκ δύο τεμαχίων προσαρμοζομένων ἀλλὰ μὴ ἀποτελούντων τὸ ὅλον, βάθρου, ἐφ' οὗ μόλις ἠδυνήθην ν' ἀναγνώσω

ος

εμενος,

ἀδύνατον δὲ ἦτο νὰ λάβω ἀποτύπωμα, οὐδὲν ἔχω νὰ παρατηρήσω εἰμὴ ὅτι διὰ τὸ εὐμετακόμιστον τὸ μετέφερα εἰς τὸ φυλακεῖον ἀσφαλείας χάριν (ὕψ. σωζόμενον 0,33, διάμετρος 0,57, ἄνω κοῖλον). Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνευρέθησαν, κύριε Πρόεδρε, καὶ τὰ ἑξῆς γλυπτὰ ἔργα.

1) Κορμὸς ταπεινοῦ ἀναγλύφου (τὸ ἀπὸ τῶν μαστῶν μέχρι τῶν σφυρῶν περίπου μέρος). Ὁ λίθος (πεντελήσιος πιθανώτατα) πάντοθεν ἀποκεκρουσμένος εἶναι μόνον πρὸς τ' ἀριστερὰ (δεξιᾷ τῷ ὁρῶντι), ἀλλ' ὄχι καθ' ὅλον τὸ ὕψος αὐτοῦ, ἀβλαβὴς (ὕψ. 0,77, πλ. 0,51, πάχ. 0,09). Γυνὴ ἢ μᾶλλον κόρη ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ σκέλους ἐν στάσει οὐχὶ ὅλως κατ' ἐνώπιον ἀνέχει μικρὸν τὸ ἀριστερὸν ἐλαφρῶς κατὰ τὸ γόνυ αὐτὸ κάμπτουσα. Περιβέβληται δὲ χιτῶνα ποδήρη μετὰ διπλοϊδίου διὰ ταινίας ὑπὸ τοὺς μαστοὺς (ἔνθα δὴ καὶ εἶναι ἀποκεκρουσμένος ὁ

λίθος) περιεζωσμένη καὶ ἀνέχει τοῖς τρισὶ δακτύλοις τῆς πρὸς τὸ σῶμα κεκλιμένης ἀριστερᾶς χειρὸς (ἥτις ὁλόκληρος καὶ μόνη τῶν ἄκρων σώζεται) ἐλαφρῶς τὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὄπισθεν κατερχόμενόν ποτε πέπλον. Τὸ ἔργον, ἂν ὁλόκληρον ἐσώζετο, θὰ ἦτο ὄχι εὐκαταφρόνητον, καίπερ εἰς τὰ καθέκαστα δεικνύον ἀτελείας.

2) Τὸ ἥμισυ περίπου σώματος ὑδρίας (0,41—0,43) στερεᾶς λουτροφόρου. Γυνὴ ἐν ποδήρει χειριδωτῷ χιτῶνι καὶ ἱματίῳ κάθηται ἐπὶ κλισίας καὶ σφίγγει τὴν δεξιὰν τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐν τῇ συνήθει ἀναβολῇ ἱσταμένου νεανίου. Ἐργασία πάνυ καλή. Διατήρησις μετρία.

3) Τμῆμα (ναϊδοσχήμου) νεκρικοῦ μνημείου καθ' ὃν τρόπον τὸ ἀπὸ τοῦ Θριασίου πεδίου πεποιημένον. (**Bull. de cor. Hellénique 1880 p. 59**). Ἐν γλυφῇ λίαν ταπεινῇ (καὶ πιθανῶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὅλης παραστάσεως) ἵσταται γυνὴ κατ' ἐνώπιον (**en face**) ἐν ποδήρει, διὰ ζώνης χαριέντως κολπουμένῳ, χιτῶνι καὶ ἱματίῳ. Τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ στήθους μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῆς κεφαλῆς ἐλλείπει. Τὰ κάτω ἄκρα δὲν ἐφαίνοντο. Τοῦ δεξιοῦ βραχίονος σώζεται τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνός μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς μέρος ἐν ἐκτύπῳ γλυφῇ ἐπὶ τοῦ στομάχου ἐπακουμβισμένη, τοῦ δὲ ἀριστεροῦ φαίνεται τῷ ἱματίῳ κεκαλυμμένον τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι που τῆς ἀρχῆς τῆς χειρὸς μέρος ἐν ὅλως ἐκτύπῳ γλυφῇ καὶ τοιαύτῃ θέσει, ὡςεὶ διὰ τῶν ἄκρων δακτύλων ἀνεῖχε κατὰ τὸν λαιμὸν τὸ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὄπισθεν καταπίπτον ἱμάτιον. (Ἆρά γε ἀνήκει ἐνταῦθα τὸ ἐν Βαρβακείῳ ὑπ' ἀριθ. 3318 ἐκ Ῥαμνοῦντος μέγα τεμάχιον;) Πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς γυναικὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἀνὴρ ἐν καταγραφῇ (**en profil**) καὶ ἐν ὅλως ἐκτύπῳ γλυφῇ, τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, τὰ νῶτα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ στομάχου καὶ κάτω ἐμπρόσθια μέρη τοῦ σώματος καλύπτον τῷ ἱματίῳ. Τοῦ

γυμνοῦ δεξιοῦ βραχίονος σώζεται μόνον τὸ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος μέρος, ἡ δὲ κεφαλὴ μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ οἱ πόδες ἐλλείπουσιν. Καὶ ὅλον δὲ τὸ σωζόμενον τοῦ κορμοῦ μᾶλλον τοῦ τῆς γυναικὸς εἶναι λελωβημένον (μ. 1,39, πλ. 1,05, πάχ. τοῦ λίθου ἐφ' οὗ αἱ γλυφαὶ 0,11) ὁ λίθος (πεντελήσιος ;) εἶναι πάντοθεν ἀποκεκρουσμένος.

4) Κορμὸς ἀνδρὸς ἱσταμένου ἐν καταγραφῇ (en profil) εἰς ὅμοιον, οἷον τὸ ἀνωτέρω, νεκρικὸν μνημεῖον ἀνήκων (γλυφὴ ὡσαύτως ὅλως ἔκτυπος)· ὁ ἀριστερὸς βραχίων, τὰ νῶτα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ στομάχου καὶ κάτω ἐμπρόσθια καλύπτονται τῷ ἱματίῳ. Τοῦ γυμνοῦ δεξιοῦ βραχίονος σώζεται τὸ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος μέρος. Ἡ κεφαλὴ μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ οἱ πόδες μετὰ τοῦ πλείστου τῆς κνήμης ἐλλείπουσιν. Καὶ τοῦ σωζομένου δὲ μέρους ἡ διατήρησις εἶναι μετριωτάτη.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξαγόμενα, Κύριε Πρόεδρε, τῆς ἐν Ῥαμνοῦντι ἐφθημέρου σκαφῆς. Γνωρίζετε δὲ ὅτι μετὰ τῶν δύο μνημονευθέντων θρόνων μετεκομίσθησαν εἰς Ἀθήνας καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 ἐνταῦθα περιγραφέντα γλυπτὰ ἔργα διὰ τὸ εὔκολον τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν. Εὐχῆς ὅμως ἔργον θὰ ἦτο καὶ ἡ μετακόμισις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3, ἥτις διὰ δαπάνης 150—180 δραχμῶν δύναται νὰ κατορθωθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1880.

Εὐπειθέστατος

Δ. ΦΙΛΙΟΣ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	στίχ.	ἀντὶ	ἀνάγνωθι
10	8	κυκλοφερὲς	κυκλοτερὲς
»	30	Φραγκοκκλήσια,	Φραγκόκκλησια,
13	18	προηνεωγμένῳ	προηνεῳγμένῳ
»	22	ὧν τὸ μεῖζον	ἐξ ὧν ἓν
20	30	Uoyges	Voyages
25	3	Συμβουλίου	τοῦ Συμβουλίου
27	12	ἥτις	ἥτις διὰ τὰ νομίσματα ἰδίως
41	9	Ἁθανοσιάδης	Ἀθανασιάδης
55	22	ἐν τέλει τῆς § θὲς (*)	
60	7	ἀδρᾷ	ἁδρᾷ
61	3	τ' ἄλλα	τἄλλα
65	14	ὃς	οἳ
67	22	ἐπακουμβισμένη	ἐπακουμβισμένον
»	31	καλύπτον	καλύπτων
68	5	μετὰ τὴν παρένθεσιν θὲς ἄνω τελείαν.	